

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Ung i demokratin

Ung i demokratin

Young people and democracy

Statistics Sweden
2012

Tidigare publicering <i>Previous publication</i>	Rapport 1: <i>Ja och nej till euron</i> . Folkomröstningen om euron 2003. Staffan Sollander & Richard Öhrvall, 2004 Rapport 2: <i>Väljartrender</i> . Sören Holmberg & Henrik Oscarsson, 2004 Rapport 3: <i>SCB:s demokratistatistik, 2005</i> Rapport 4: <i>Nej till euron</i> . Henrik Oscarsson & Sören Holmberg, 2005 Rapport 5: <i>Demokratistatistik 2006, 2006</i> Rapport 6: <i>Europaparlamentsvalen</i> . Henrik Oscarsson & Sören Holmberg, 2007 Rapport 7: <i>Förtroendevalda i kommuner och landsting 2007, 2008</i> Rapport 8: <i>Demokratistatistik 2008</i> Rapport 9: <i>Därför vann Alliansen</i> . Henrik Oscarsson & Sören Holmberg, 2006 Rapport 10: <i>Svenska Europaval</i> . Henrik Oscarsson & Sören Holmberg, 2010 Rapport 11: <i>Valdeltagande vid omvalen 2011</i> Rapport 12: <i>Förtroendevalda i kommuner och landsting 2011</i> Rapport 13: <i>Svenskt valdeltagande under hundra år</i>
---	---

Producent <i>Producer</i>	SCB, enheten för demokratistatistik Statistics Sweden, Unit of Democracy Statistics Box 24300, SE-104 51 Stockholm +46 8 506 940 00 valstatistik@scb.se
------------------------------	---

Förfrågningar <i>Inquiries</i>	Jonas Olofsson +46 8 506 947 18 Jonas.olofsson@scb.se
-----------------------------------	--

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i denna publikation.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, Demokratistatistik rapport 14, *Ung i demokratin*.

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Democracy Statistics Report no 14, *Young people and democracy*.

Omslag/Cover: Ateljén, SCB. Illustration: Bodil Hedlund

ISSN 1654-5656 (Online)

ISSN 1652-6945 (Print)

ISBN 978-91-618-1575-3 (Print)

URN:NBN:SE:SCB-2012-ME09BR1204_pdf

Printed in Sweden

Förord

Den 27 oktober 2011 gav regeringen Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag (Ju2011/7407/D) att genomföra tre studier om det svenska valdeltagandet, valdeltagandet bland unga väljare samt vilka som blir nominerade och valda. Den här rapporten bygger på den andra studien om unga väljare.

I uppdraget preciseras valdeltagande bland förstagångsväljare och bland personer under 30 år som ingående delar. Det ingår även att titta på unga personer som blir nominerade till politiska förtroendep uppdrag och, beträffande de som väljs, vilka som stannar kvar och vilka som lämnar sina uppdrag i förtid. Många medarbetare vid SCB:s avdelning för befolknings- och välfärdsstatistik har varit delaktiga i arbetet med uppdraget. Mikaela Järnbert, Anna Nyman, Lotta Persson, Johan Eklund, Richard Öhrvall, Alexandra Kopf Axelman och Tommy Blomqvist har bidragit med värdefulla synpunkter och analyser.

Rapporten är skriven av Jonas Olofsson.

Statistiska centralbyrån i Stockholm 2012

Inger Eklund

Maj Eriksson Gothe

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

A separate text in English is provided at the end of the publication, on page 89.

Förord	3
Sammanfattning	7
1. Inledning	9
Rapportens disposition	10
Datamaterial	10
Redovisningsgrupper	11
Andra undersökningar och rapporter	13
2. Unga röstberättigade	15
Vem får rösta?	15
Röstberättigade över tid	16
Röstberättigade efter socioekonomisk bakgrund	19
3. Politiskt intresse bland unga	29
Aktiv i politiska diskussioner	29
Medlem i politiskt parti	31
Förmåga att överklaga myndighetsbeslut	32
Politiskt intresse efter socioekonomisk bakgrund	33
4. Valdeltagande bland unga	37
Ungas valdeltagande över tid	38
Valdeltagande efter socioekonomiska grupper	39
Valdeltagande och utbildning	43
Valdeltagande och inriktning på gymnasieutbildning bland förstagångsväljare	45
5. Unga nominerade och folkvalda	47
Social representativitet	47
Unga nominerade	48
Unga folkvalda över tid	48
Unga folkvaldas socioekonomiska bakgrund	51
Unga förtroendevalda	55
Unga avhoppare	56
Fakta om statistiken	61
Detta omfattar statistiken	61
Definitioner och förklaringar	61
Så görs statistiken	63
Statistikens tillförlitlighet	64
Bra att veta	65

Referenser	67
Tabellbilaga	69
Unga röstberättigade.....	69
Politiskt intresse bland unga.....	73
Valdeltagande bland unga.....	75
Unga nominerade och folkvalda	83
In English.....	89
Summary.....	89

Sammanfattning

SCB har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en studie av de unga i demokratin med fokus på valdeltagande och nominerade och valda kandidater, samt vilka bland de som väljs in som lämnar sina uppdrag i förtid. Studien omfattar unga i åldrarna 18–29 år och bland dem fokuseras särskilt på förstgångsväljare. Med förstgångsväljare avses personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige.

Av 7,5 miljoner röstberättigade i 2010 års allmänna val utgjorde unga, 18–29 år, 19 procent. Förstgångsväljarna utgjorde vid samma tillfälle 7 procent. Bland de unga röstberättigade var andelen män något större än andelen kvinnor. Förstgångsväljarna, som andel av alla röstberättigade, har ökat i de två senaste valen.

De ungas intresse för att diskutera politik skiljer sig inte i stor utsträckning från de äldres. Personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund uppvisar ett större politiskt intresse än de utan. I begreppet utbildningsbakgrund ingår utöver den egna utbildningsnivån även föräldrars utbildningsnivå. Personer med svensk bakgrund ger i större utsträckning uttryck för ett politiskt intresse, genom att vilja diskutera politik, än personer med utländsk bakgrund.

Valdeltagandet är lägre bland unga än bland äldre. I de senaste två valen har det generella valdeltagandet ökat och det har även ökat bland unga. Personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund röstar i större utsträckning än de utan, oavsett ålder. Bland personer i pågående utbildning röstade gymnasiestudenter i större utsträckning än de unga totalt. Valdeltagandet var högre bland förstgångsväljare med teoretisk inriktning än bland de med yrkesinriktning på sina gymnasiestudier.

Personer med svensk bakgrund röstar i större utsträckning än personer med utländsk bakgrund. Det gäller både för unga och för äldre personer. Unga boende i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö röstar i större utsträckning än unga i mindre kommuner. Efter familjesituation ser vi olika mönster. Bland unga kvinnor som är förstgångsväljare, är valdeltagandet lägre bland dem som har hemmaboende barn än bland dem utan. Bland både kvinnor och män, 30 år och äldre, är valdeltagandet istället högre i gruppen med hemmaboende barn.

Bland de nominerade och folkvalda utgör unga personer en betydligt mindre andel än i den röstberättigade befolkningen. Det är en större andel unga med eftergymnasial utbildningsbakgrund bland de folkvalda än i befolkningen i stort. Unga med utländsk bakgrund är mindre som andel av de folkvalda än som andel i befolkningen.

När vi studerar folkvalda som hoppar av sina uppdrag i förtid ser vi att unga och kvinnor är överrepresenterade. Bland de unga folkvalda som hoppar av ser vi att detta är något vanligare bland personer med eftergymnasial bakgrund än bland dem utan. Det gäller dock inte unga kvinnor. Det kan även konstateras att det är en större andel unga utan hemmaboende barn som hoppar av uppdrag som folkvald än unga med hemmaboende barn.

1. Inledning

Det finns olika anledningar till att studera unga i demokratin. Unga blir så småningom äldre och därmed kan studier av dem säga något om hur framtidens politiska beteende och agerande kommer att gestalta sig. SCB:s undersökningar visar att unga väljare röstar i mindre utsträckning än äldre. De visar också att unga i mindre utsträckning än äldre nomineras och väljs in i politiska församlingar. Dessa mönster håller i sig över tid och vi kan förmodligen därmed också förvänta oss att det är något återkommande för framtida ungdomsgenerationer.

Ett övergripande mål med den svenska ungdomspolitiken är att unga ska vara delaktiga i samhällslivet och kunna ha inflytande över sin vardag (prop. 2004/05:2). För att kunna följa upp detta mål är det viktigt att beskriva de ungas situation utifrån olika relevanta aspekter. SCB har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en specialstudie av de ungas situation i demokratin. Uppdraget omfattar:

En studie om valdeltagandet bland förstagångsväljare och väljare under 30 år, i jämförelse med valdeltagandet i andra åldersgrupper. SCB ska göra jämförelser utifrån olika socioekonomiska faktorer och studera skillnader med avseende på kön och ålder. SCB ska även analysera vilka unga som blir nominerade till politiska förtroendeuppdrag och, beträffande dem som väljs, vilka som stannar kvar och vilka som väljer att lämna sina uppdrag i förtid. Studien ska innehålla jämförelser mellan den pågående och tidigare mandatperioder.

SCB genomför sedan länge flera olika undersökningar som bland annat beskriver de unga i demokratin. Ambitionen med denna studie är att inhämta resultat från olika undersökningar för att utifrån SCB:s statistik ge en sammanhållen bild av de ungas situation. Syftet är alltså både att sammanställa befintlig statistik som tidigare har publicerats, men också att utifrån SCB:s undersökningar ta fram ny statistik inom området. Framställningen omfattar både hur situationen ser ut idag, men innehåller även beskrivning av utvecklingen över tid.

Rapportens disposition

De unga i demokratin kommer att analyseras utifrån fyra olika områden, vilka även ligger till grund för rapportens kapitelindelning. I nästa kapitel kommer de unga röstberättigade att beskrivas utifrån relevanta socioekonomiska aspekter. I kapitel tre studeras de ungas intresse för politik och hur det intresset har sett ut över tid. Ett tredje område som tas upp i rapporten är de ungas valdeltagande: vilka röstar i större och i mindre utsträckning? Hur ser valdeltagandet ut om vi tar hänsyn till de ungas socioekonomiska bakgrund? Detta studeras i kapitel fyra. I kapitel fem studeras unga nominerade och folkvalda: hur väl är unga representerade och finns det skillnader mellan olika socioekonomiska grupper bland unga? I det avslutande kapitlet ingår även en studie av vilka unga folkvalda ledamöter som lämnar sina politiska uppdrag i förtid.

Datamaterial

Det är resultaten och de relevanta frågeställningarna som är vägledande för rapportens upplägg och utformning. I denna rapport presenteras resultat från flera av SCB:s undersökningar. Studien hämtar sina resultat från: Valdeltagandeundersökningarna, Undersökningarna av levnadsförhållanden, Undersökningarna av förtroendevalda i kommuner och landsting, Undersökningarna av nominerade och valda samt från Valresultaten avseende de allmänna valen.

Undersökningarna som ligger till grund för denna rapport utgörs dels av totalundersökningar (Undersökningarna av förtroendevalda i kommuner och landsting, Undersökningarna av nominerade och valda kandidater samt Valresultat avseende de allmänna valen). De totalundersökningar som ligger till grund för studien har inget svarsbortfall och påverkas inte av statistisk osäkerhet eller mätfel som härrör från detta. Därutöver hämtas resultat från urvalsundersökningar (valdeltagandeundersökningarna och Undersökningarna av levnadsförhållanden), för vilka det finns en statistisk osäkerhet som omgärdar de redovisade resultaten. Denna osäkerhet återges som felmarginaler i tabellbilagan.

Från SCB:s olika register hämtas ytterligare information om urvalspersonerna. Uppgifter om bland annat kön, ålder, födelseland, civilstånd och utbildning matchas på undersökningsurvalen. För mer information om de olika undersökningar som ligger till grund för denna studie, se kapitlet Fakta om statistiken som återfinns i

slutet av rapporten. Ytterligare information om respektive undersökning finns på SCB:s webbplats.

Redovisningsgrupper

Denna studie bygger på resultat från flera olika undersökningar. Ambitionen är att redovisningen ska vara konsekvent så långt som möjligt, oavsett vilken undersökning som ligger till grund för resultatet. I det uppdrag som SCB har fått från regeringen framgår att studien ska undersöka de ungas situation i demokratin utifrån olika socioekonomiska redovisningsgrupper. Utöver kön och ålder kommer fyra redovisningsdimensioner genomgående användas. Dessa är: utbildningsbakgrund, svensk/utländsk bakgrund, familjesituation och typ av boendekommun.

För att kunna redovisa resultat från olika undersökningar och ha en sammanhållen redovisning oavsett vilken undersökning resultatet baseras på har vi begränsat redovisningen av de socioekonomiska variablerna i denna rapport till ovanstående. Svensk valstatistik visar att det finns skillnader både i valdeltagande och bland de som väljs in i politiska församlingar när det gäller dessa redovisningsdimensioner. Meningen är också att de ska fånga olika aspekter av de ungas socioekonomiska situation. Även andra faktorer kan ha betydelse, som till exempel inkomst och yrke. Att dessa indelningar inte tas upp i denna rapport ska inte tolkas som att de är ointressanta för de unga som grupp, däremot finns det betydande svårigheter när de ska användas för att fånga just de ungas förhållanden, eftersom de i stor utsträckning är beroende av just ålder. Det finns också begränsningar när det gäller vilken redovisning som är möjlig att göra i olika undersökningar.

Nedan följer en kortfattad redogörelse för de indelningar som används i rapporten. En mer omfattande redogörelse av hur redovisningsgrupperna är konstruerade finns i kapitlet Fakta om statistiken, som återfinns i slutet av rapporten.

Kön och ålder

Redovisningen sker genomgående efter kön och ålder. I regeringsuppdraget nämns två ålderskategorier specifikt, dels förstagsångsväljare, dels unga väljare under 30 år. Dessa grupper kommer att ställas mot personer 30 år och äldre, men också mot hela befolkningen.

Förstagångsväljarna ingår som en delmängd i gruppen unga 18–29 år. Förstagångsväljare definieras i denna rapport som personer som på grund av ålder för första gången har möjlighet att rösta i val till riksdag, landstings- eller kommunfullmäktige. Därmed tas ingen hänsyn till om personen tidigare haft möjlighet att rösta i ett Europaparlamentsval. Inte heller nyligen blivna svenska medborgare eller utländska medborgare som erhållit rösträtt i valen till kommun- och landstingsfullmäktige anses vara förstagångsväljare enligt denna definition (om de inte fyllt 18 år sedan föregående val).

Förstagångsväljare är därmed mellan 18–21 år avgränsat av två valdagar. Fram till och med 1994 års val var mandatperioden tre år och förstagångsväljarna var därmed mellan 18–20 år fram till detta val. Innan 1976 års allmänna val var rösträttsåldern 19 år.

Utbildning

Få förstagångsväljare har hunnit med att inleda eftergymnasiala studier. Uppgifter om utbildningsnivå blir därmed missvisande för denna grupp. Föräldrars utbildningsnivå påverkar i stor utsträckning barns utbildningsnivå. Därför tar vi även hänsyn till föräldrarnas utbildningsnivå i analysen.

Utbildningsbakgrund delas in i två kategorier, med respektive utan eftergymnasial utbildningsbakgrund. Den första kategorin innehåller personer som har en avslutad eftergymnasial utbildning eller har minst en förälder med en avslutad eftergymnasial utbildning. I den andra kategorin hamnar övriga personer.

Svensk och utländsk bakgrund

I rapporten ingår även redovisningar som baseras på födelseland och föräldrars födelseland. Två kategorier används: svensk och utländsk bakgrund. I gruppen med utländsk bakgrund ingår personer som är utrikes födda och personer som är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses personer som är inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Familjesituation

Unga är en heterogen grupp när det gäller i vilken familjesituation de befinner sig. En stor andel bor fortfarande med sina föräldrar, medan en mindre andel exempelvis har skaffat barn och bildat en egen familj. Familjesituation delas i ett första steg in i fem kategorier. Det är ensamstående med – respektive utan – hemmaboende barn, gifta/personer i registrerat partnerskap med – respektive utan

– hemmaboende barn, samt personer som är skrivna tillsammans med minst en förälder.¹ Uppgifterna bygger på uppgifter från folkbokföringen. Att en person är skriven på samma adress som sina föräldrar behöver inte betyda att personen verkligen bor där.

Familjesituation redovisas även med indelningen ensamstående och gifta/sambos med hemmaboende barn respektive övriga personer utan hemmaboende barn.

Boendekommun

Som en sista analysdimension kommer även typ av boendekommun att studeras. För denna indelning är personernas folkbokföringsadress en central uppgift. Indelningen bygger på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) indelning i tio kommungrupper. I den aggregerade variant som används i denna rapport blir en första grupp storstadsregionerna (Stockholm, Göteborg och Malmö) inklusive förortskommuner (totalt 41 kommuner) – i en andra grupp återfinns större städer med förortskommuner samt pendlingskommuner (totalt 104 kommuner). I en tredje grupp hittar vi övriga mindre kommuner (totalt 145 kommuner).

Andra undersökningar och rapporter

Det finns sedan tidigare ett antal rapporter och undersökningar som beskriver de ungas situation i demokratin, varav några förtjänar ett särskilt omnämnande. Utöver de undersökningar som ligger till grund för denna studie har en rad specialrapporter tagits fram i syfte att studera de unga i demokratin.

Ungdomsstyrelsen har i uppdrag att beskriva de ungas situation utifrån en rad olika indikatorer (Regeringsbeslut IL2010/2002/UF). Årligen gör de en omfattande rapportering om de ungas inflytande och representation i rapporten *Ung idag*.

I rapporten *Unga väljare 1956–2006* studerar statsvetarna Henrik Oscarsson och Mikael Persson (2010) valjarbeteenden bland unga personer. Aspekter de undersöker är bland annat valdeltagande, politiskt intresse och partiidentifikation. De tar även upp vikten av

---

¹ Eftersom det inte finns registeruppgifter som anger om personer är sammanboende utan barn underskattas denna grupp bland de röstberättigade. På motsvarande vis överskattas gruppen ensamstående utan barn, då det alltså kan röra sig om personer i samboskap. I kapitlet om de ungas politiska intresse bygger uppgifter om familjesituation på direkta frågor, vilket gör att denna undersökning inte föreligger. Se Fakta om statistiken för mer information om detta.

att skilja på livscykeffekter, generationseffekter och periodeffekter vid studiet av unga väljare. Livscykeffekter består av sådant som kan betraktas som specifikt för gruppen unga, exempelvis att unga i stor utsträckning befinner sig i pågående utbildning. Generationseffekter hänger samman med vilken generation som studeras. Det är de specifika omständigheter som råder när en generation växer upp som sätter sin prägel på personer främst i ung ålder. Som exempel på faktorer som kan påverka hela generationer anger forskarna att växa upp under krig eller i ekonomisk hög- eller lågkonjunktur. Periodeffekter påverkar hela samhället och inte specifikt gruppen unga. Exempel på periodeffekter kan vara klimatet i den politiska debatten i samband med en valrörelse. Periodeffekter kan påverka en valutgång, men inte väljarnas beteende på längre sikt.

SCB har på uppdrag av SKL i rapporten *Valdeltagande bland förstagångsväljare* (Öhrvall 2009) tittat närmare på förstagångsväljares valdeltagande. Fokus i den studien är förstagångsväljarnas utbildning och hur det hänger samman med valdeltagandet.

Som nämndes ovan ska SCB lämna över tre analysrapporter till regeringen, varav detta är den andra. I *Svenskt valdeltagande under hundra år* (Öhrvall 2012) analyseras det svenska valdeltagandet över tid. Valdeltagandet sätts in i en historisk kontext med syfte att förklara ökande och minskande valdeltagande över tid. Rapporten går vidare med att ta reda på vilka socioekonomiska aspekter som kan förklara valdeltagandet i Sverige. En slutsats från den studien är att när valdeltagandet minskar så blir det mindre jämlikt, då det minskar mer i vissa grupper och omvänt, när valdeltagandet ökar blir det mer jämlikt.

Våren 2013 lägger SCB fram den sista av de tre analysrapporterna. I den rapporten kommer förtroendevalda och avhoppade ledamöter att studeras. Utöver registerbaserad statistik har även en enkätstudie genomförts för att få in mer information om uppfattningar och motiv bland ledamöter som lämnat sina uppdrag och bland ledamöter som sitter kvar.

2. Unga röstberättigade

Vid studier av unga i demokratin är det naturligt att inledningsvis titta närmare på unga röstberättigade. Bland de röstberättigade finns alla unga väljare och även alla unga som nomineras och väljs in i politiska församlingar. Syftet med detta kapitel är beskriva vilka de unga röstberättigade är och även hur de som grupp skiljer sig från äldre röstberättigade. Vi kommer även att undersöka hur de röstberättigade fördelar sig efter de socioekonomiska redovisningsdimensioner som definierades i föregående kapitel.

De röstberättigade och den folkbokförda befolkningen är i stora delar desamma. Totalt var cirka 7,5 miljoner personer röstberättigade i de allmänna valen 2010. Antalet folkbokförda personer 18 år och äldre i Sverige den 1 november 2010 var också 7,5 miljoner. Att beskriva de röstberättigade blir därför i stor utsträckning också en demografisk beskrivning av Sveriges befolkning. De röstberättigade är dock inte exakt samma grupp som de folkbokförda i Sverige. Det finns även skillnader på vilka som är röstberättigade i olika val.

Vem får rösta?

I alla allmänna val är svenska medborgare bosatta i Sverige röstberättigade, förutsatt att de senast på valdagen hunnit fylla 18 år. Kriterierna för vilka som är röstberättigade utöver det skiljer sig däremot beroende på vilket val som studeras. I riksdagsvalet är även svenska medborgare bosatta utomlands röstberättigade.² I val till landstings- och kommunfullmäktige är i stället medborgare i EU-stater, samt Island och Norge som är folkbokförda i Sverige röstberättigade. För utländska medborgare från övriga länder krävs att de varit folkbokförda i Sverige i minst tre år för att det ska tas upp i röstlängden i val till kommun- och landstingsfullmäktige.

Av de röstberättigade i 2010 års allmänna val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget var 93 procent svenska medborgare bosatta i Sverige. Denna grupp får rösta i alla svenska val. Svenska medborgare bosatta utomlands utgjorde 2 procent av

---

² En svensk medborgare bosatt utomlands är röstberättigad i tio år efter att personen blivit folkbokförd utomlands. Om personen bott längre tid utomlands måste de senast 30 dagar före valet anmäla att de vill tas upp i röstlängden. En inkommen röst ses dock som en anmälan, vilken gäller i ytterligare tio år.

de röstberättigade och de har rösträtt i riksdagsvalet. Återstående 5 procent av de röstberättigade 2010 var utländska medborgare med rösträtt i kommun- och landstingsfullmäktigvalen.

Röstberättigade över tid

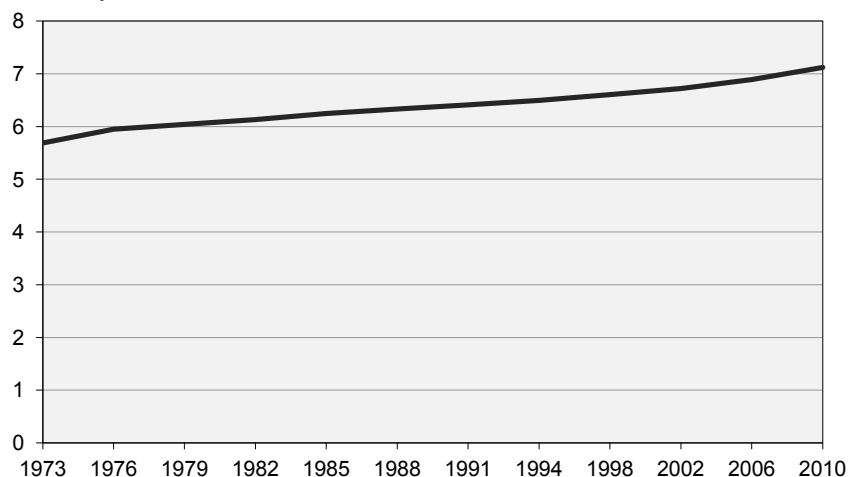
Eftersom de röstberättigade i stor utsträckning är desamma oavsett vilket val som betraktas, studerar vi för enkelhetens skull enbart utvecklingen av de röstberättigade i riksdagsvalen i denna historiska redogörelse.

Under de senaste fyrtio åren har antalet röstberättigade till riksdagsvalet ökat från 5,7 miljoner personer i 1973 års val till 7,1 miljoner 2010. Därmed har antalet röstberättigade ökat med cirka 25 procent under en tidsperiod som innehållit 12 riksdagsval.

Diagram 2.1

Röstberättigade i riksdagsvalen 1973–2010. Antal

Antal i miljoner

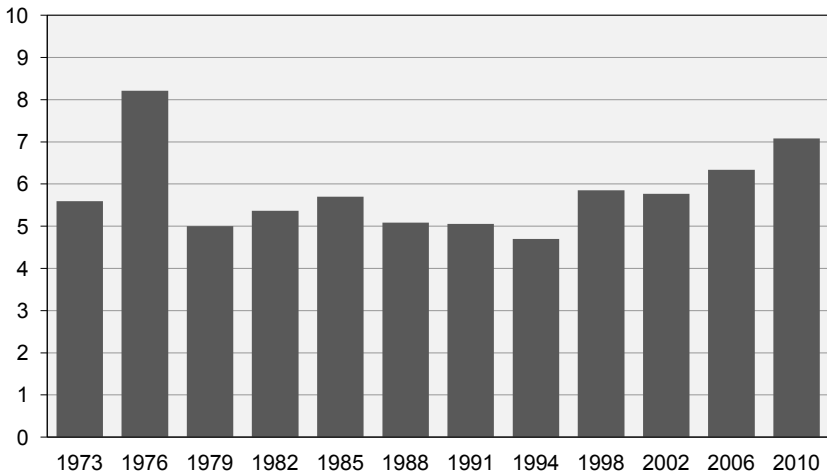

Röstberättigade förstagångsväljare

Under samma period har antalet förstagångsväljare ökat från cirka 320 000 till 504 000 personer, vilket motsvarar en ökning med 59 procent. I riksdagsvalet 2010 var antalet förstagångsväljare det högsta någonsin.

Det finns framför allt två förklaringar till utvecklingen av andelen röstberättigade förstagångsväljare. Den ena är förändringar i valla- gen. I och med 1976 års allmänna val sänktes rösträttsåldern från 19 till 18 år.³ En annan vallagsförändring som har påverkat andelen förstagångsväljare var att mandatperioden förlängdes med ett år i och med 1994 års allmänna val. Förstagångsväljare som andel av samtliga röstberättigade har sedan 1973 års riksdagsval varierat mellan 8,2 procent 1976 och 4,7 procent 1994. Trenden är också, om man bortser från 1976 års val, en svagt ökande andel förstagångs- väljare sedan början av 1970-talet.

Diagram 2.2
Röstberättigade förstagångsväljare som andel av samtliga röstberättigade, riksdagsvalen 1973–2010. Procent

Kommentar: diagrammet innehåller röstberättigade förstagångsväljare i val till riksdagen. Därmed inkluderas inte utländska medborgare med rösträtt i val till kommun- och landstingsfullmäktige.

Den andra förklaringen till ökningen av förstagångsväljare hänger samman med barnkullarnas storlek. Ökningen av antalet första- gångsväljare vid de två senaste valen, en ökning med 30 procent, hänger samman med att de stora barnkullarna på slutet av 1980- och början av 1990-talet har uppnått rösträttsålder. Som framgår i dia- gram 2.1 har antalet röstberättigade ökat stadigt över tid, i takt med den allmänna folkökningen. Under samma tidsperiod har andelen förstagångsväljare skiftat i större utsträckning, vilket framgår av

³ Förändringen gällde även att alla som fyllt 18 år fram till valdagen fick rösträtt. Tidigare var man tvungen att ha uppnått rösträttsålder året innan valår.

diagram 2.2. Under 2000-talet finns det dock en tydlig uppåtgående trend av andelen förstagångsväljare. Mot bakgrund av mindre barnkullar under andra halvan av 1990-talet ser det dock ut som att förstagångsväljarna kommer att minska något som andel av samtliga röstberättigade kommande mandatperioder.

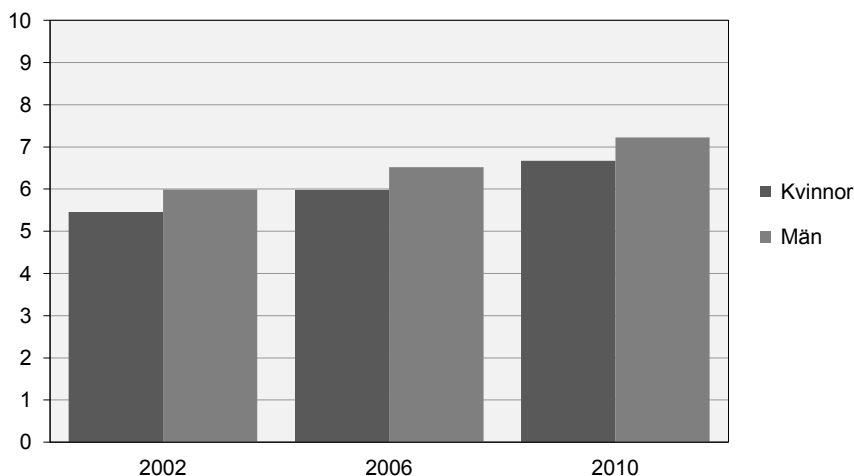
Fler män än kvinnor bland unga

Nu går vi över och studerar de unga röstberättigade i de tre senaste valen. Då finns det större möjlighet att dela in de röstberättigade i olika grupper för vilka statistiken kan redovisas. I denna redovisning inkluderar vi röstberättigade i val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget. Uppgifterna som ligger till grund för denna redovisning finns med i rapportens tabellbilaga.

Om vi studerar röstberättigade förstagångsväljare efter kön är antalet män större än antalet kvinnor. Detta beror på att det föds fler pojkar än flickor, vilket får genomslag bland de unga röstberättigade. Men skillnaderna mellan andelen unga kvinnor och män beror även på att det totalt finns fler kvinnor. Bland äldre röstberättigade är även antalet kvinnor större än antalet män, vilket även gäller de röstberättigade totalt.

Diagram 2.3

Röstberättigade förstagångsväljare som andel av samtliga röstberättigade, efter kön. Allmänna valen 2002–2010. Procent

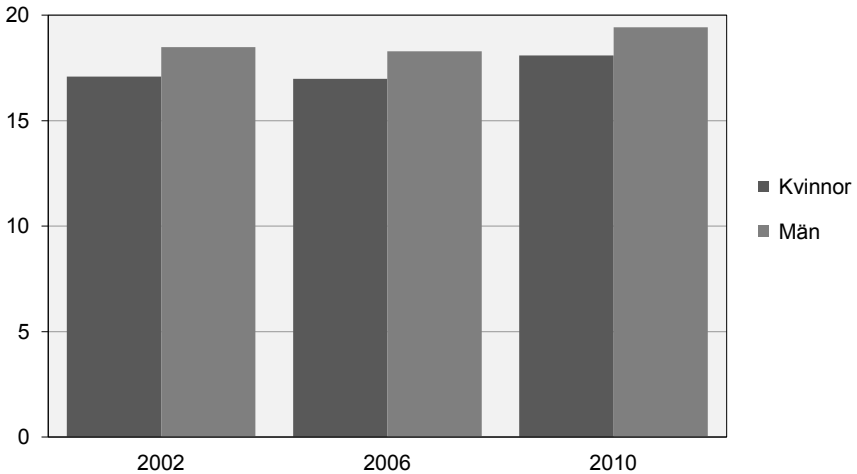

Kommentar: diagrammet innehåller röstberättigade förstagångsväljare i något val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget. Därmed inkluderas både utländska medborgare och svenska medborgare skrivna utomlands.

Gruppen unga röstberättigade mellan 18 och 29 år var 2010 cirka 1,4 miljoner personer. Det motsvarade 19 procent av alla röstberättigade. Även i denna grupp är det ett större antal män än kvinnor. Gruppen unga upp till 29 år som andel av samtliga röstberättigade ökade framförallt mellan 2006 och 2010. Gruppen växte med cirka 1 procentenhet mellan dessa val.

Diagram 2.4

Andel unga röstberättigade upp till 29 år av samtliga röstberättigade, i val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige sammantaget, efter kön. 2002–2010. Procent

Kommentar: diagrammet innehåller röstberättigade 18–29 år i något val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget.

Röstberättigade efter socioekonomisk bakgrund

I detta avsnitt sker redovisningen för röstberättigade i val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget. Därmed ingår alltså både svenska medborgare bosatta utomlands och utländska medborgare med rösträtt i landsting- och kommunfullmäktigval i andelsberäkningarna om inte annat anges.

I kommande kapitel kommer redovisningen av de röstberättigades socioekonomiska sammansättning att ligga till grund för vidare studier av proportionalitet och representativitet bland de unga. För att kunna säga om exempelvis andelen unga folkvalda kvinnor med eftergymnasial utbildningsbakgrund är stor eller liten krävs en uppfattning om motsvarande andel bland de röstberättigade. Även politiskt intresse i kapitel tre och valdeltagandet i kapitel fyra bygger på samma indelningar som i detta avsnitt.

Röstberättigade efter utbildningsbakgrund

Av de röstberättigade förstagångsväljarna i 2010 års val hade 9 procent en egen eftergymnasial utbildning.⁴ Motsvarande andel bland unga upp till 29 år var 29 procent. Bland de röstberättigade 30 år och äldre var denna andel högre, 32 procent. En bidragande orsak till de ungas lägre utbildningsnivå är att de inte hunnit avsluta en eftergymnasial utbildning. Den generella utbildningsnivån ökar dock i samhället i stort. Personer runt 30 år är den grupp som i störst utsträckning har en eftergymnasial utbildning.

Eftersom det finns ett samband mellan föräldrars och barns utbildningsnivå väljer vi att även väga in föräldrarnas utbildningsnivå i utbildningsbakgrunden. Med eftergymnasial utbildningsbakgrund avses personer som själva har en avslutad eftergymnasial utbildning, eller har minst en förälder med eftergymnasial utbildning. Ungas utbildningsbakgrund är betydligt högre än deras egen utbildningsnivå.

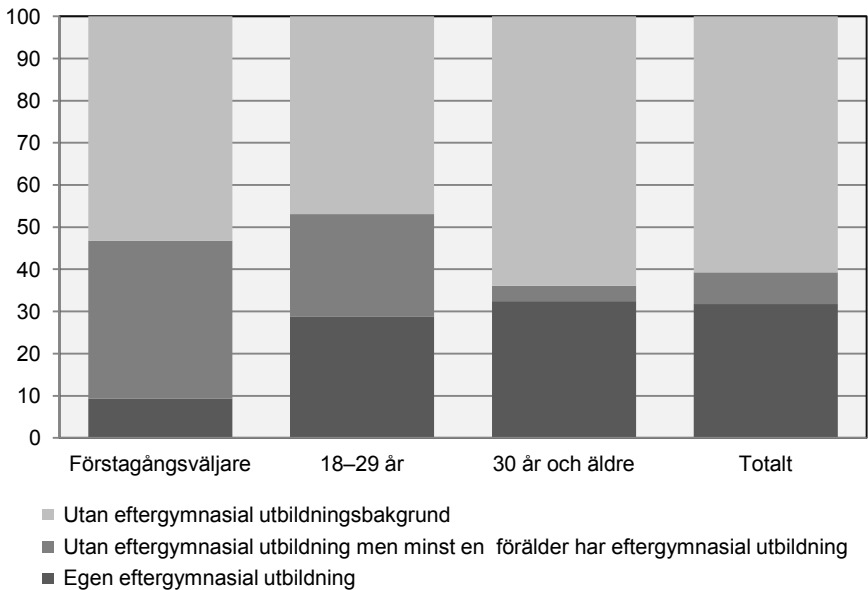
I diagram 2.5 redovisas andelen unga med egen eftergymnasial utbildning, andelen utan en egen eftergymnasial utbildning men där minst en förälder har en eftergymnasial utbildning och personer utan eftergymnasial utbildning och där föräldrarna också saknar eftergymnasial utbildning. De första två grupperna utgör tillsammans personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund och den sista gruppen utgör gruppen utan eftergymnasial utbildningsbakgrund.

---

⁴ Utbildningsregistret saknar uppgifter om svenska medborgare bosatta utomlands, vilka är röstberättigade i riksdagsval, och denna grupp ingår därför inte i detta avsnitt.

Bland röstberättigade förstagångsväljare 2010 var andelen med en eftergymnasial utbildningsbakgrund 46 procent. Bland unga upp till och med 29 år var andelen ännu högre – 53 procent. Detta kan jämföras med genomsnittet för samtliga röstberättigade, vilket var 39 procent.⁵

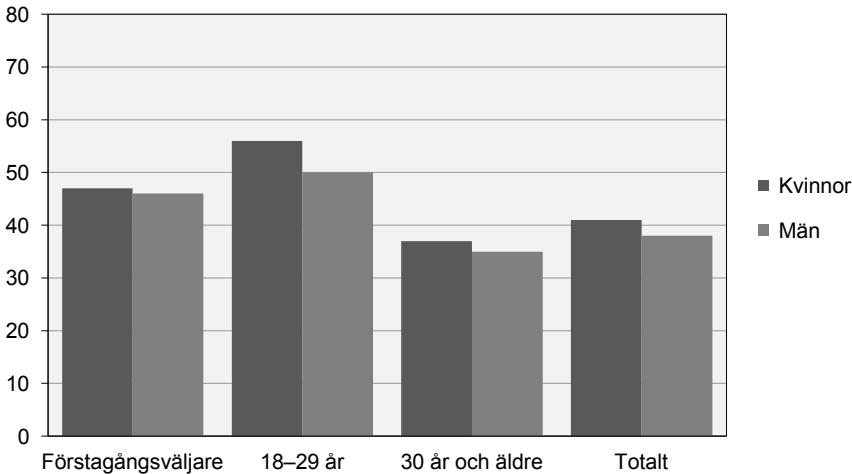
Diagram 2.5
Röstberättigade efter utbildningsbakgrund och ålder. Allmänna valen 2010. Procent

Kommentar: diagrammet innehåller röstberättigade 18–29 år i något val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget.

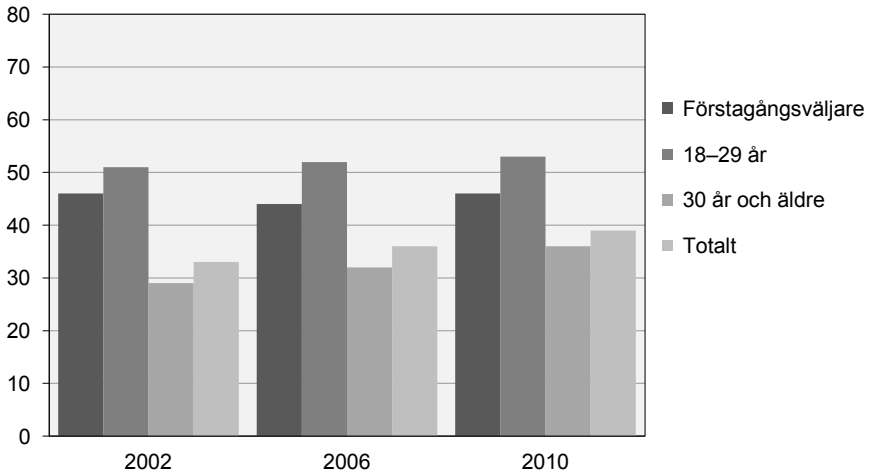
Det finns skillnader i utbildningsbakgrund mellan män och kvinnor och dessa varierar med ålder, vilket framgår av diagram 2.6. Bland förstagångsväljare 2010 var andelen kvinnor med eftergymnasial utbildningsbakgrund 1 procentenhet större än männens. Bland unga röstberättigade upp till 30 år var motsvarande skillnad 6 procentenheter. Skillnaden avtar sedan och för personer 30 år och äldre var den 2 procentenheter.

⁵ Med stigande ålder avtar skillnaden mellan egen utbildningsnivå och utbildningsbakgrund. Skillnaden försvinner helt för personer över 60 år. En förklaring till detta är att endast levande personer återfinns i utbildningsregistret och äldre personer i mindre utsträckning har föräldrar i livet. Men eftersom gruppen med en lägre utbildningsnivå än de egna föräldrarna är liten bland de äldre får detta ingen större inverkan.

Diagram 2.6**Andel röstberättigade med efter gymnasial utbildningsbakgrund efter kön och ålder. Allmänna valen 2010. Procent**

Kommentar: med eftergymnasial utbildningsbakgrund avses personer som har en egen avslutad eftergymnasial utbildning, eller minst en förälder som har en avslutad eftergymnasial utbildning.

Över tid har andelen röstberättigade med eftergymnasial utbildningsbakgrund totalt sett ökat, från 33 procent 2002 till 39 procent 2010. Denna ökning syns framför allt bland personer som är 30 år och äldre. Bland förstagångsväljarna har det däremot inte skett en ökning under den period som studeras.

Diagram 2.7**Andel röstberättigade med efter gymnasial utbildningsbakgrund efter ålder. Allmänna valen 2002–2010. Procent**

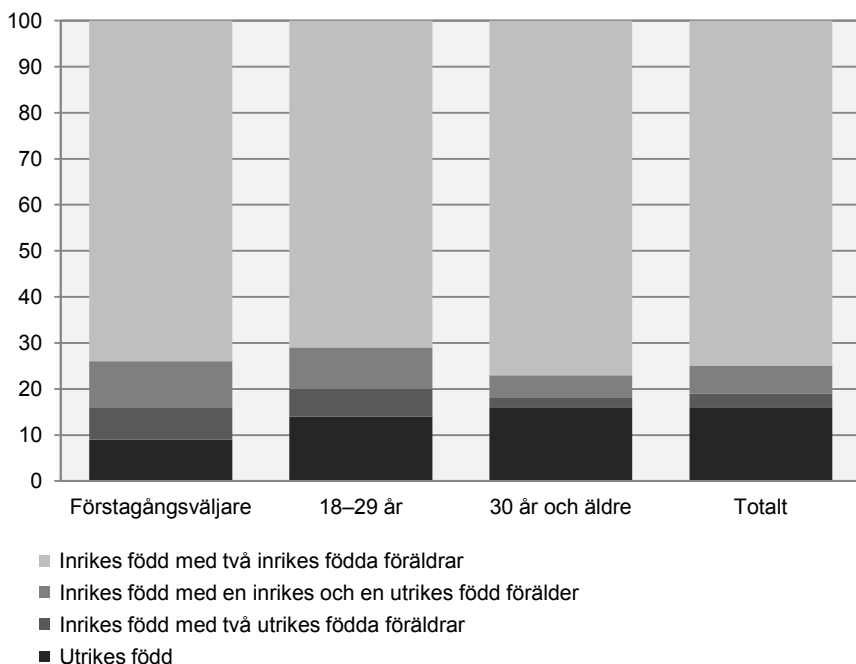
Kommentar: med eftergymnasial utbildningsbakgrund avses personer som har en egen avslutad eftergymnasial utbildning, eller minst en förälder som har en avslutad eftergymnasial utbildning.

Röstberättigade efter svensk och utländsk bakgrund

Bland röstberättigade i 2010 års allmänna val var 16 procent födda i ett annat land än Sverige. Motsvarande andel bland unga var mindre. Andelen utrikes födda bland förstagångsväljarna var 9 procent. Andelen utrikes födda bland röstberättigade upp till 29 år var 14 procent. I diagram 2.8 redovisas hur stor andel vid 2010 års val som var utrikes födda, inrikes födda med två utrikes födda föräldrar samt hur stor andel som var inrikes födda med en respektive två inrikes födda föräldrar.

Av förstagångsväljarna var det 7 procent som var födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Andelen bland unga upp till 29 år var 6 procent. Av samtliga röstberättigade var det 3 procent som var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

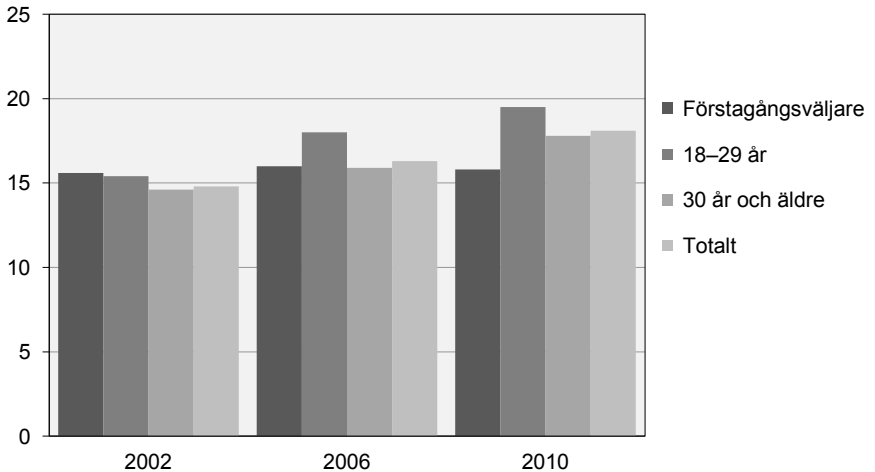

Diagram 2.8**Andel röstberättigade efter ålder och svensk och utländsk bakgrund. Allmänna valen 2010. Procent**

Den största andelen röstberättigade, oavsett ålder, är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar. Därefter är andelen utrikes födda den största gruppen i alla åldrar förutom bland de allra yngsta. Andelen inrikes födda med en utrikes född förälder är större än andelen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar i alla åldrar.

Andel röstberättigade med utländsk bakgrund har ökat

Andelen röstberättigade med utländsk bakgrund har ökat från 15 procent 2002 till 18 procent 2010. Ökningen har skett i alla åldersgrupper men är svagast bland förstagångsväljarna där andelen är runt 16 procent de tre senaste mandatperioderna. Andelen med utländsk bakgrund var störst bland unga röstberättigade till och med 29 år. Att andelen med utländsk bakgrund är större bland unga röstberättigade än bland äldre är återkommande under 2000-talet. Däremot var andelen förstagångsväljare med utländsk bakgrund mindre än andelen med utländsk bakgrund bland de röstberättigade totalt i det senaste valet.

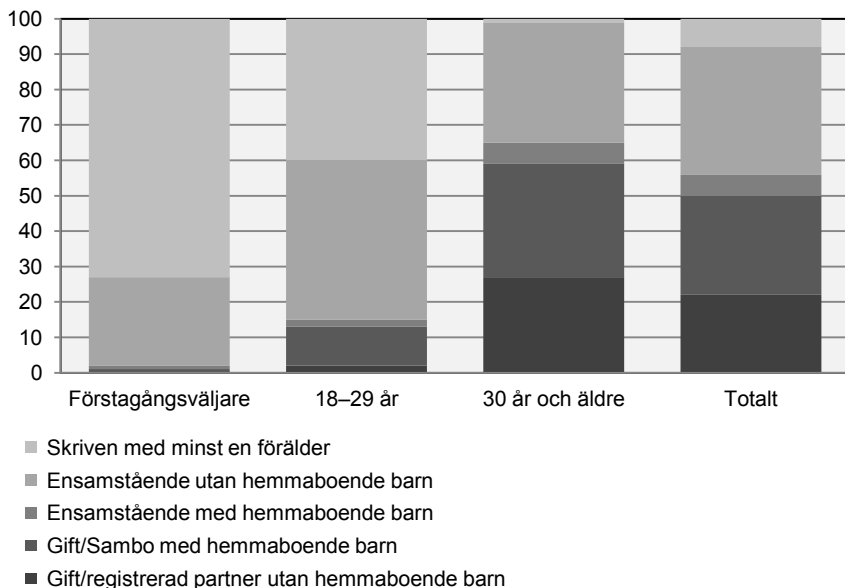
Diagram 2.9**Andel röstberättigade med utländsk bakgrund efter ålder. Allmänna valen 2002– 2010. Procent**

Kommentar: med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda, samt personer som har två föräldrar som är utrikes födda.

Röstberättigade efter familjesituation

Av förstagångsväljarna i 2010 års val var 73 procent folkbokförda tillsammans med minst en av sina föräldrar. Det gällde i större utsträckning män, 78 procent, än kvinnor, 68 procent. Bland unga upp till och med 29 år var denna andel lägre, 40 procent. Eftersom gruppen förstagångsväljare även återfinns bland unga 18 till och med 29 år rör det sig i stor utsträckning om samma individer. Även bland unga upp till och med 29 år var det en större andel män än kvinnor som var skrivna tillsammans med minst en förälder. Bland röstberättigade över 30 år var 1 procent folkbokförda tillsammans med minst en förälder. I diagram 2.11 framgår de röstberättigades familjesituation redovisad efter ålder.

Diagram 2.10
Andel röstberättigade efter ålder och familjesituation. Allmänna valen 2010. Procent

Av de unga upp till och med 29 år var 8 procent gifta eller sambos med barn. I samma grupp var 2 procent gifta eller registrerade partners utan barn. Eftersom samboförhållanden utan gemensamt barn inte kan mätas med hjälp av registerbaserad statistik missar vi personer som tillhör denna grupp i statistiken.

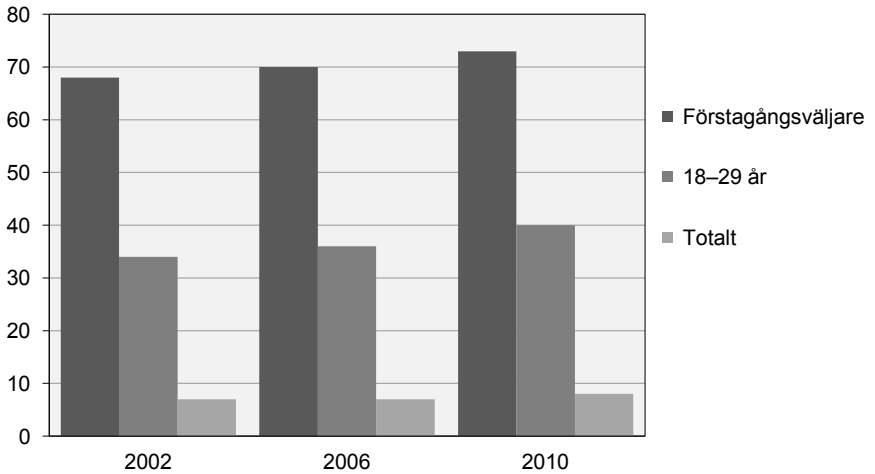
Totalt 33 procent av de röstberättigade 2010 har hemmaboende barn. Motsvarande andel bland unga upp till och med 29 år var 13 procent. Bland röstberättigade förstagångsväljare hade 2 procent hemmaboende barn.

Ökande andel unga röstberättigade bor kvar hemma

Inga större förändringar har skett avseende familjesituation vid jämförelse med hur det såg ut bland alla röstberättigade vid 2002 års val. En förskjutning har dock skett bland förstagångsväljare och unga upp till och med 29 år. Andelen som är skrivna med föräldrar ökar samtidigt som andelen ensamstående utan barn minskar i motsvarande takt. Totalt sett ökade också andelen röstberättigade som bor med sina föräldrar något på grund av detta, från 7 procent 2002 och 2006 till 8 procent 2010.

Diagram 2.11

Andel röstberättigade skrivna med minst en förälder efter kön och ålder. Allmänna valen 2002–2010. Procent

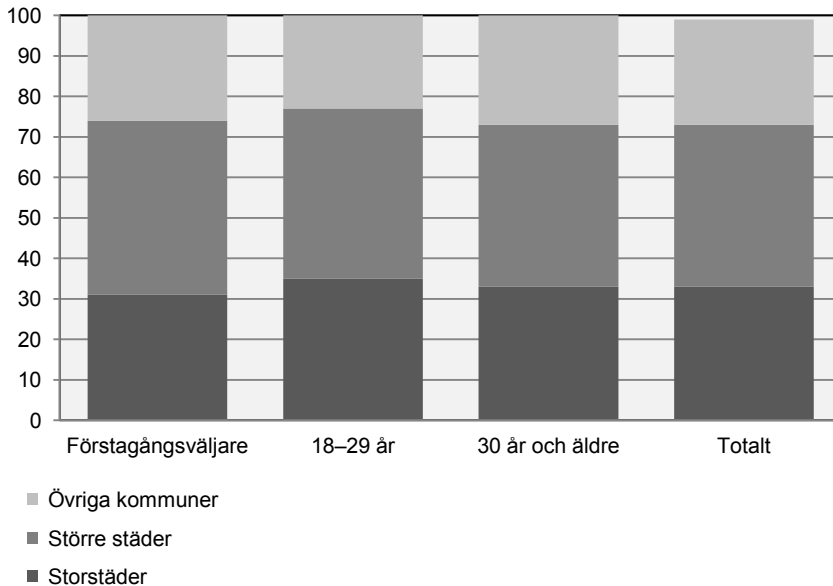
Röstberättigade efter typ av boendekommun

Den största andelen av de röstberättigade i 2010 års val, totalt 40 procent, bodde i kommuner som klassas som större städer inklusive förortskommuner och pendlingskommuner. Bland förstagångsväljare och unga upp till 29 år var den andelen något högre än för de röstberättigade totalt, 43 respektive 42 procent.

I diagram 2.11 redovisas hur stor andel av de röstberättigade som var hemmahörande i respektive kommuntyp efter ålder vid 2010 års val.⁶ Av förstagångsväljarna bodde en mindre andel, 31 procent, i storstäder (dvs. Stockholm, Göteborg och Malmö) inklusive förortskommuner jämfört med samtliga röstberättigade, 33 procent. För unga upp till 29 år var däremot andelen något större, 35 procent.

⁶ Indelningen *storstäder inklusive förortskommuner, större städer inklusive förorts- och pendlingskommuner* samt *övriga kommuner* baseras på SKL:s 10 kommungrupper enligt 2011 års indelning, se www.skl.se för mer information.

Diagram 2.12
Andel röstberättigade efter ålder och typ av boendekommun.
Allmänna valen 2010. Procent

Över de tre senaste mandatperioderna har små förändringar skett vad gäller typ av boendekommun för de röstberättigade. Den totala andelen röstberättigade som bor i storstäderna inklusive förortskommuner har ökat från 32 till 33 procent. Samtidigt har andelen som bor i gruppen övriga kommuner minskat från 28 till 26 procent. Dessa förändringar gäller befolkningen i dess helhet och de unga skiljer sig inte som grupp med avseende på dessa förändringar.

3. Politiskt intresse bland unga

Statsvetarna Henrik Oscarsson och Mikael Persson studerar i *Unga väljare i Sverige 1956–2006* (2010) bland annat de ungas politiska intresse. De konstaterar att ungdomarnas intresse för politik är lägre än äldre väljares och att denna skillnad håller i sig över tid. De iakttar dock ett ökat intresse för politik, både bland unga och bland äldre, över tid. En intressant iakttagelse forskarna gör är att de ungas politiska intresse ökar för varje val de deltar i. Detta ser de genom att studera personer från samma generationer och därmed undersöka hur politiskt intresse förändras i takt med stigande ålder. Det verkar alltså som att politiskt intresse påverkas av en livscykeleffekt, då väljarna socialiseras till att bli alltmer politiskt intresserade.

När vi studerar de ungas intresse för politik utgår vi i denna rapport från SCB:s Undersökningarna av levnadsförhållandena.⁷ Frågorna hämtas från frågeområdet medborgerliga aktiviteter. De frågor som kommer lyftas fram för att studera de ungas politiska intresse är i tur och ordning: aktiv i politiska diskussioner, medlemskap i politiskt parti och kunskap om att överklaga ett myndighetsbeslut. Dessa frågor är inte heltäckande när det gäller att avgöra hur politiskt intresserad en person är. Men tillsammans ger de ändå en bild av hur de ungas politiska intresse ser ut och om detta skiljer sig från äldre personers, samt om det har förändrats över tid.

Aktiv i politiska diskussioner

Ett sätt att mäta personers politiska intresse är att fråga hur de själva upplever att de tar del i politiska diskussioner. Som framgår av diagram 3.1 har andelen som själva anser att de aktivt deltar i politiska diskussioner ökat svagt över tid. Ökningen skedde framförallt under 1980-talet och därefter har små förändringar uppmätts när det gäller intresset att diskutera politik.

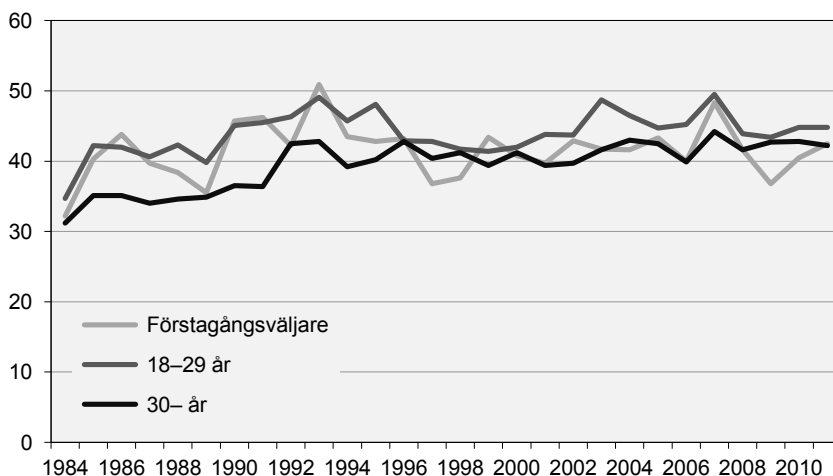
---

⁷ Undersökningarna av levnadsförhållanden lades om från besöksintervju till telefonintervju under 2006 till 2007, vilket påverkar jämförbarheten mellan åren. För en fullständig dokumentation av hur jämförbarheten har påverkats se *Förändringar i Undersökningarna av levnadsförhållanden 2006–2008*.

Det går inte utifrån data att säga att de ungas politiska intresse är lägre än äldres. Det politiska intresset bland unga 18-29 år ligger genomgående under den tid som detta studeras något över, eller på samma nivå, som bland personer 30 år och äldre. Eftersom gruppen unga utgör en mindre del av undersökningens urval är skattningarna mer osäkra när vi studerar dem. Detta syns också tydligt bland förstagångsväljarna där svängningarna mellan mättillfällena är kraftigare än i övriga grupper.

Diagram 3.1

Andel som deltar aktivt i politiska diskussioner, efter ålder, 1984–2011. Procent

Kommentar: intervjufrågan lyder: "Så en fråga om hur du själv brukar göra när samtal kommer in på politik. Jag kommer läsa upp fyra påståenden och jag vill att du berättar vilket som passar bäst in på dig." Med svarsalternativen: "1 Jag brukar inte bry mig om att lyssna när folk börjar prata om politik. 2 Jag brukar nog lyssna, men jag lägger mig aldrig i diskussionen. 3 Det händer ibland, men inte så ofta, att jag säger vad jag själv tycker. 4 Jag brukar för det mesta vara med i diskussionen och säga min åsikt" samt "Vet ej och Vill ej svara" I diagrammet redovisas andelen som uppgett svarsalternativ 4, beräknat på svarsalternativ 1-4. År 2006-2008 lades insamlingen om från besöksintervju till telefonintervju.

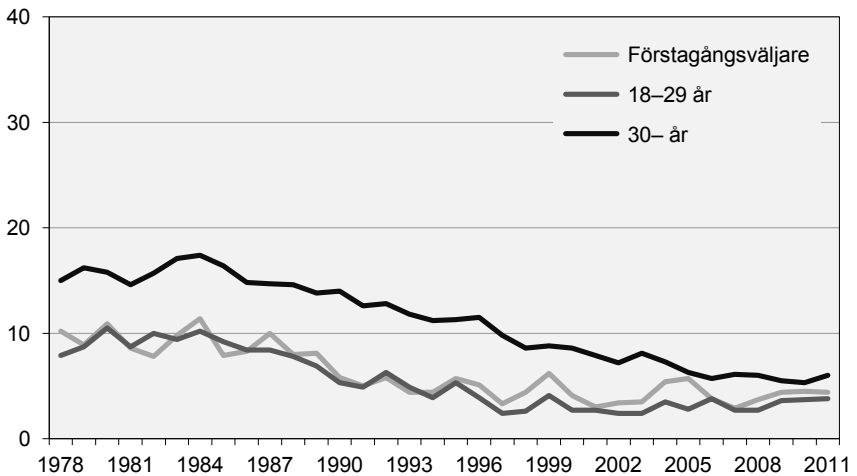
Män anger i något större utsträckning än kvinnor att de brukar vara med i politiska diskussioner. Det går dock inte att se skillnader mellan män och kvinnors politiska intresse vid varje enskilt mättillfälle.

Medlem i politiskt parti

Ett specifikt mått på politiskt intresse är om en person är medlem i ett politiskt parti. Detta då det krävs en aktiv handling för att gå med i ett politiskt parti. Sedan slutet av 1970-talet har en allt mindre andel uppgett att de är medlemmar i politiska partier. Det gäller både unga och äldre personer. I slutet på 1970-talet var andelen partimedlemmar bland personer 30 år och äldre ungefär 5 procentenheter större än bland unga, 18–29 år. Diagram 3.2 visar att nedgången över tid är kraftigare bland äldre än bland yngre och att avståndet mellan unga och äldre därmed har minskat som en följd av den generella nedgången.

Diagram 3.2

Andel medlemmar i ett politiskt parti, efter ålder, 1978–2011. Procent

Kommentar: intervjufrågan som diagrammet baseras på lyder: "Är du medlem i något politiskt parti (även ungdomsförbund/kvinnoförbund)?" med svarsalternativen "1. Ja. 2. Nej." samt "Vet ej och Vill ej svara". I diagrammet redovisas andelen som angett svarsalternativ 1, beräknat på svarsalternativ 1 och 2. År 2006–2008 lades insamlingen om från besöksintervju till telefonintervju.

Att vara medlem säger dock inte något om hur engagerad en person är i själva partiarbetet. I Undersökningarna av levnadsförhållanden finns även frågor om hur aktiv man är samt i vilken utsträckning man deltar på partiets möten. Resultat därifrån visar också att alla inte deltar aktivt i partiarbetet. Det är inte säkert att personer som är medlemmar i politiska partier är mer intresserade av politik än personer som inte är partimedlemmar. Däremot indikerar medlemskapet att det finns ett politiskt intresse.

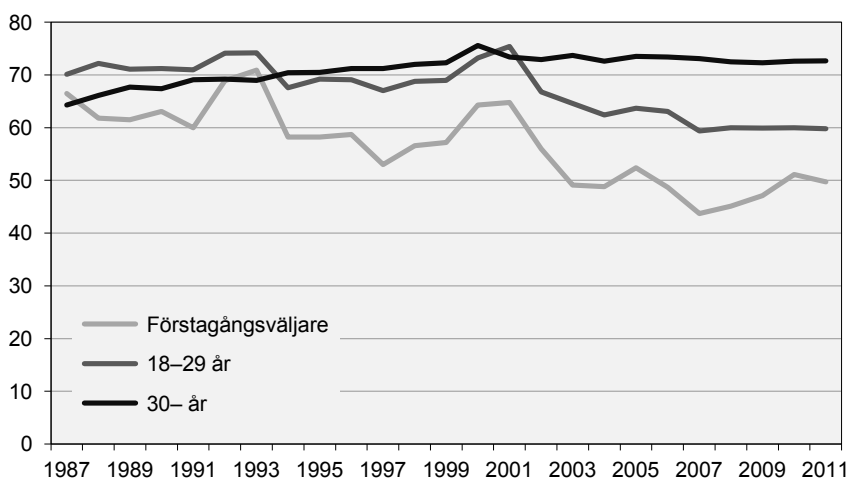

Förmåga att överklaga myndighetsbeslut

Att en person kan överklaga ett myndighetsbeslut tyder på en grundläggande och viktig kunskap om hur det offentliga samhället fungerar. För alla svarande över 18 år har andelen som uppger att de vet hur de ska överklaga ett politiskt beslut ökat från 66 procent 1987 till 70 procent 2011. För unga personer har trenden däremot sett motsatt ut. Nedgången, som i huvudsak skett under 2000-talet, är ungefär lika stor bland förstagångsväljare som bland unga upp till 30 år, men från en lägre nivå. Då trenderna håller i sig över tid och går i samma riktning under en längre mätperiod kan vi konstatera att det inte beror på ett enstaka slumpfel. Men även här gäller det att vara medveten om att resultaten bygger på en urvalsundersökning och att resultaten för gruppen förstagångsväljare är mer osäkra eftersom de bygger på färre intervjuer.

Diagram 3.3

Förmåga att överklaga ett myndighetsbeslut efter ålder, 1987–2011. Procent

Kommentar: intervjufrågan på lyder: "Skulle du själv kunna författa en skrivelse och överklaga ett beslut av en myndighet?" "1. Ja. 2. Nej." samt "Vet ej". I diagrammet redovisas andelen som angett svarsalternativ 1 beräknat på svarsalternativ 1 och 2. År 2006–2008 lades insamlingen om från besöksintervju till telefonintervju.

Politiskt intresse efter socioekonomisk bakgrund

Det finns inget enkelt svar på vad som är politiskt intresse. Det kan givetvis ta sig en mängd olika uttryck. Utifrån en fråga om aktivt deltagande i politiska diskussioner går det inte att säga att unga skulle ha ett mindre politiskt intresse än äldre. Det är dock en något mindre andel unga som är medlemmar i politiska partier, men denna skillnad har minskat över tid i takt med en allmän nedgång av andelen partimedlemmar.

Nu ska vi studera de som uttryckt ett politiskt intresse genom att svara att de deltar aktivt i politiska diskussioner. Som vi sett har andelen som aktivt tar del i politiska diskussioner ökat över tid, från 32 procent 1984 till 43 procent 2011. Däremot har det sedan 1980-talet inte skett någon direkt ökning av det politiska intresset.

Redovisningen sker efter de socioekonomiska redovisningsgrupper som definierades i kapitel ett och siffrorna visar hur stor andel som deltar aktivt i politiska diskussioner och därmed ger uttryck för ett politiskt intresse.⁸ Redovisningen sker för tre åldersgrupper: förstagångsväljare, för unga upp till 29 år och för personer 30 år och äldre.

Undersökningarna av levnadsförhållanden baseras på urval med ett begränsat antal intervjuer varje år. För att ändå möjliggöra redovisning efter olika socioekonomiska indelningar görs sammanslagningar av flera undersökningsomgångar. Vi slår därmed ihop undersökningsomgångarna 2008 till 2011 när det politiska intresset i olika socioekonomiska grupper ska undersökas. När vi studerar utbildningsbakgrund är det däremot åren 2008 till 2010 som studeras.

Mellan 2008 och 2011 var det i genomsnitt 40 procent av förstagångsväljarna som angav att de hade ett politiskt intresse. Bland unga 18 till 29 år var motsvarande andel 44 procent och bland personer 30 år och äldre 42 procent som angav att de hade ett politiskt intresse. Tabellerna som resultaten i detta avsnitt grundas på finns med i en tabellbilaga där felmarginaler och antal intervjuer som ligger till grund för respektive redovisningsgrupp framgår. I detta avsnitt kommenteras endast skillnader som är statistiskt signifikanta.

---

⁸ Undersökningen av levnadsförhållanden är en intervjuundersökning och i vissa fall bygger de socioekonomiska indelningarna därför på intervju svar snarare än på registerdata som för de röstberättigade. Se Fakta om statistiken för en mer utförlig redogörelse av detta.

Politiskt intresse efter utbildningsbakgrund

När vi studerar det politiska intresset efter utbildningsbakgrund, då även hänsyn till föräldrars utbildningsnivå tas, framgår att personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund har ett större politiskt intresse än personer som inte har en eftergymnasial utbildningsbakgrund. Sambandet gäller både för män och för kvinnor.

Bland personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund har män 30 år och äldre i större utsträckning gett uttryck för att de aktivt deltar i politiska diskussioner jämfört med unga män.

Tabell 3.1

Politiskt intresse, efter ålder, kön och utbildningsbakgrund, 2008–2010. Procent

Kön	Ålder	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund
Män	Förstagångsväljare	31	49
	18–29 år	39	52
	30 år och äldre	41	57
Kvinnor	Förstagångsväljare	32	51
	18–29 år	33	52
	30 år och äldre	30	54
Totalt	Förstagångsväljare	32	50
	18–29 år	36	52
	30 år och äldre	35	55

Kommentar: Uppgifterna i tabellen, dvs. ålder och den egna utbildningsnivån som komponent i utbildningsbakgrund baseras på uppgifter med aktualitet för respektive undersökningsomgång och inte vid respektive valtilfälle. Andelen med politiskt intresse bygger på svaret "Jag brukar för det mesta vara med i diskussionen och säga min åsikt" på frågan om det egna agerandet i politiska diskussioner. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Politiskt intresse efter svensk och utländsk bakgrund

Andelen som är intresserade av att diskutera politik är mindre bland personer med utländsk bakgrund än bland personer med svensk bakgrund. Bland förstagångsväljare går det inte att uttala sig om signifikanta skillnader.

Män, 30 år och äldre, är mer intresserade att diskutera politik än jämgamla kvinnor. Det gäller både för personer med svensk och utländsk bakgrund.

Tabell 3.2
Politiskt intresse, efter ålder kön och svensk och utländsk bakgrund, 2008–2011. Procent

Kön	Ålder	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Män	Förstagångsväljare	43	30
	18–29 år	48	38
	30 år och äldre	47	44
Kvinnor	Förstagångsväljare	40	39
	18–29 år	44	35
	30 år och äldre	40	34
Totalt	Förstagångsväljare	42	34
	18–29 år	46	37
	30 år och äldre	43	39

Kommentar: Uppgifter om ålder baseras på uppgifter med aktualitet för respektive undersökningsomgång. Andelen med politiskt intresse bygger på svaret "Jag brukar för det mesta vara med i diskussionen och säga min åsikt" på frågan om det egna agerandet i politiska diskussioner. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Politiskt intresse efter familjesituation

Det är små skillnader i politiskt intresse avseende om personer är gifta eller sambos respektive ensamstående. Men bland personer 30 år och äldre finns det signifikanta skillnader, där gifta personer och personer som är sambos ger uttryck för ett större politiskt intresse jämfört med ensamstående.

Tabell 3.3
Politiskt intresse, efter ålder, kön och familjesituation, 2008–2011. Procent

Kön	Ålder	Gift/sambo	Ensamstående
Män	Förstagångsväljare	40	41
	18–29 år	50	45
	30 år och äldre	47	43
Kvinnor	Förstagångsväljare	40	40
	18–29 år	42	43
	30 år och äldre	40	37
Totalt	Förstagångsväljare	40	40
	18–29 år	45	44
	30 år och äldre	44	39

Kommentar: Uppgifter om ålder och om personen är gift, sambo eller ensamstående baseras på uppgifter med aktualitet för respektive undersökningsomgång. Andelen med politiskt intresse bygger på svaret "Jag brukar för det mesta vara med i diskussionen och säga min åsikt" på frågan om det egna agerandet i politiska diskussioner. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Politiskt intresse efter typ av boendekommun

I kapitel ett definierade vi tre olika typer av boendekommuner vilka bygger på SKL:s indelning i tio kommungrupper enligt 2011 års indelning. Nu ska vi undersöka om det politiska intresset skiljer sig beroende på typ av boendekommun. I tabell 3.3 framgår att det politiska intresset är något större bland boende i större storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Tabell 3.4

Politiskt intresse, efter ålder kön och typ av boendekommun, 2008–2011. Procent

Kön	Ålder	Storstäder	Större städer	Övriga kommuner
Män	Förstagångsväljare	46	39	38
	18–29 år	49	46	41
	30 år och äldre	51	45	43
Kvinnor	Förstagångsväljare	48	38	36
	18–29 år	46	42	37
	30 år och äldre	44	38	34
Totalt	Förstagångsväljare	47	38	37
	18–29 år	48	44	39
	30 år och äldre	47	41	39

Kommentar: Uppgifter om ålder och folkbokföringsadress baseras på uppgifter med aktualitet för respektive undersökningsomgång. Andelen med politiskt intresse bygger på svaret "Jag brukar för det mesta vara med i diskussionen och säga min åsikt" på frågan om agerande i politiska diskussioner. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

4. Valdeltagande bland unga

I rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år* (Öhrvall 2012) skildras det svenska valdeltagandet och hur det har utvecklats över tid. En slutsats i rapporten är att valdeltagandet är ojämnt och mer resursstarka grupper röstar i större utsträckning.

Skillnader i valdeltagande mellan olika åldersgrupper har varierat över tid. Unga har alltid röstat i mindre utsträckning än äldre personer. Skillnaderna vid allmänna valen 2010 var mindre än de var under 1900-talets första halva, samtidigt som de var större än under 1970- och 1980-talen, då valdeltagandet var på historiskt sett högsta nivåer runt 90 procent. Ett annat konstaterande i rapporten är att valdeltagandet just nu i och med de två senaste valen befinner sig i en stigande trend. Det gäller alla grupper, även för unga. Vi befinner oss alltså inte i ett läge med historiskt låga nivåer av valdeltagande bland unga personer, det är viktigt att ha med sig när vi nu ska studera de ungas valdeltagande.

I rapporten genomförs också en analys av vilken det framgår att om andra egenskaper, till exempel utbildningsnivå och inkomst, betraktas samtidigt som ålder så skiljer sig ungas valdeltagande i lägre grad från äldres. En tolkning av detta är att låg ålder i sig inte påverkar valdeltagandet negativt, utan att olika erfarenheter, i form av utbildning, familjebildande och arbetslivserfarenhet som en person samlar på sig i takt med stigande ålder ökar sannolikheten för röstande.

När vi nu närmare ska granska de ungas valdeltagande väljer vi att fokusera på kommunfullmäktigvalen. Vi vet från SCB:s valdeltagandeundersökning att valdeltagandet mellan olika grupper inte skiljer sig i någon större utsträckning mellan olika valtyper. I och med att vi studerar kommunfullmäktigevalen inkluderas utländska medborgare med rösträtt i kommunfullmäktigevalen. Vi vet att denna grupp röstar i betydligt mindre utsträckning än svenska medborgare.

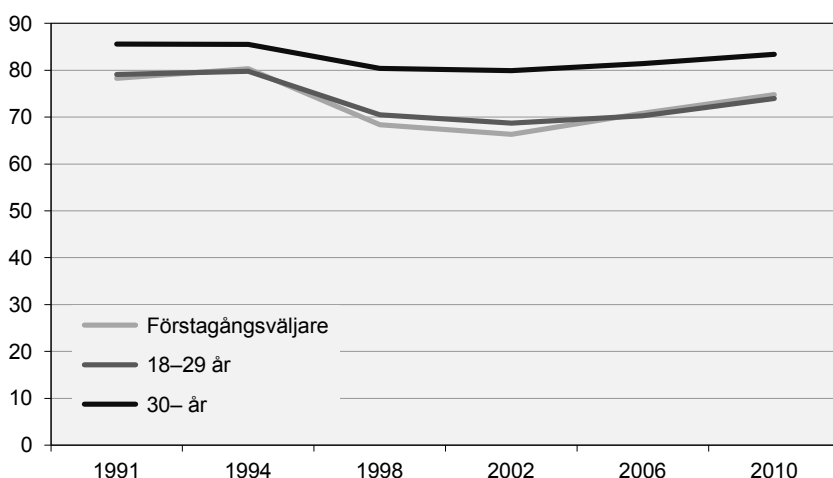
Som vi såg i kapitel 2 utgör svenska medborgare bosatta i Sverige och utländska medborgare med rösträtt 98 procent av alla röstberättigade i 2010 års allmänna val. Vi studerar däremot inte de 2 procent svenska medborgare bosatta utomlands med rösträtt i riksdagsvalen i detta kapitel.

Ungas valdeltagande över tid

Valdeltagandet bland unga personer är lägre än bland äldre. I 2010 års val till kommunfullmäktige var valdeltagandet bland förstagångsväljare 75 procent vilket var i nivå med övriga unga upp till 29 år. Bland personer 30 år och äldre var valdeltagandet 83 procent. Skillnaden håller i sig över tid. Som vi kan se i diagram 4.1 varierar skillnaden i ungas och äldres valdeltagande mellan cirka 5 och 10 procentenheter i de sex senaste kommunfullmäktigevalen.

Diagram 4.1

**Valdeltagande efter ålder, kommunfullmäktigevalen 1991–2010.
Procent**

Utvecklingen av valdeltagandet under denna period följer ett liknande mönster bland unga som bland äldre. Unga röstade i mindre utsträckning än äldre i 1991 års kommunfullmäktigeval. I och med 1998 års val sjunker valdeltagandet generellt. Det gäller samtliga åldersgrupper, men nedgången är kraftigare bland de unga. I 2002 års val stabiliseras valdeltagandet. I de senaste två valen har dock valdeltagandet ökat något. Detta har skett i ungefär samma grad för unga som för äldre. Men på grund av den kraftigare nedgången av de ungas valdeltagande under slutet av 1990-talet har skillnader i valdeltagande ökat något mellan unga och äldre sedan början av 1990-talet.

Valdeltagande efter socioekonomiska grupper

I detta avsnitt ska vi titta på hur valdeltagandet ser ut redovisat efter de socioekonomiska indelningar som gjordes i kapitel 1. I tabellbilaga finns tabeller med felmarginaler redovisade. I detta avsnitt kommenteras endast signifikanta skillnader.

Valdeltagande efter utbildningsbakgrund

Sedan tidigare vet vi att personer med eftergymnasial utbildning röstar i större utsträckning än personer som inte har eftergymnasial utbildning. Valdeltagandet i 2010 års kommunfullmäktigeval var också högre bland personer med eftergymnasial utbildningsbakgrund. I gruppen med eftergymnasial utbildningsbakgrund inkluderas även personer med minst en förälder som har en eftergymnasial utbildning. Sambandet finns i alla åldersgrupper och både för män och för kvinnor. Totalt är skillnaden störst i gruppen unga 18–29 år, där det skiljer 13 procentenheter i valdeltagande mellan personer med respektive utan eftergymnasial utbildningsbakgrund.

Tabell 4.1

Valdeltagande, efter ålder kön och utbildningsbakgrund, kommunfullmäktigevalen 2010. Procent

Kön	Ålder	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund
Män	Förstagångsväljare	69	79
	18–29 år	67	80
	30 år och äldre	80	90
Kvinnor	Förstagångsväljare	72	83
	18–29 år	69	83
	30 år och äldre	81	91
Totalt	Förstagångsväljare	71	81
	18–29 år	68	81
	30 år och äldre	80	91

Kommentar: Ålder avser ålder vid årets slut. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Sedan valen 2002 har valdeltagandet ökat i alla åldersgrupper. Ökningen är kraftigare bland unga än bland äldre. Efter utbildningsbakgrund har ökningen varit störst bland förstagångsväljare utan eftergymnasial utbildningsbakgrund. I denna grupp har valdeltagandet ökat med 12 procentenheter, från 59 till 71 procent.

Valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund

Personer med svensk bakgrund röstade i större utsträckning än personer med utländsk bakgrund. Skillnaderna var större bland äldre än bland unga. Störst skillnader hittar vi bland män 30 år och äldre där det i de senaste kommunfullmäktigvalen skiljde 26 procentenheter.

I gruppen med utländsk bakgrund finns utländska medborgare, vilka vi sedan tidigare vet röstar i betydligt lägre utsträckning än svenska medborgare. Gruppen innehåller även inrikes födda med två utrikes födda föräldrar vars valdeltagande är betydligt högre än bland utrikes födda. Men valdeltagande bland inrikes födda personer med två utrikes födda föräldrar är ändå genomgående lägre än bland inrikes födda personer med två inrikes födda föräldrar.

Tabell 4.2

Valdeltagande, efter ålder kön och svensk och utländsk bakgrund, kommunfullmäktigvalen 2010. Procent

Kön	Ålder	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Män	Förstagångsväljare	76	59
	18–29 år	77	54
	30 år och äldre	87	61
Kvinnor	Förstagångsväljare	79	63
	18–29 år	80	57
	30 år och äldre	88	66
Totalt	Förstagångsväljare	77	61
	18–29 år	78	55
	30 år och äldre	88	64

Kommentar: Ålder avser ålder vid årets slut. Med svensk bakgrund avses inrikes födda personer med minst en inrikes född förälder. Med utländsk bakgrund avses utrikes födda personer med två utrikes födda föräldrar. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Sedan 2002 års val till kommunfullmäktige har valdeltagandet ökat mer bland personer med utländsk bakgrund än bland personer med svensk bakgrund. Valdeltagandet har därmed i det avseendet blivit mer jämlikt. Mest har valdeltagandet ökat bland unga män med utländsk bakgrund, 13 procentenheter bland förstagångsväljare och 12 procentenheter bland unga upp till och med 29 år. Motsvarande ökning bland unga kvinnor är 8 respektive 5 procentenheter. Ökningen har framförallt skett bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Valdeltagande efter familjesituation

Valdeltagandet bland förstagångsväljare med hemmaboende barn är lägre än bland jämgamla personer utan hemmaboende barn. Skillnaden är större bland unga kvinnor. Gruppen förstagångsväljare är liten vilket gör att det bland männen inte går att uttala sig om signifikanta skillnader.

Bland personer 30 år och äldre är istället valdeltagandet högre bland personer med hemmaboende barn än bland personer utan hemmaboende barn. Denna skillnad är något tydligare bland män än bland kvinnor.

Tabell 4.3

Valdeltagande, efter ålder kön och familjesituation, kommunfullmäktigvalen 2010. Procent

Kön	Ålder	Med hemmaboende barn	Utan hemmaboende barn
Män	Förstagångsväljare	64	73
	18–29 år	76	72
	30 år och äldre	87	81
Kvinnor	Förstagångsväljare	61	77
	18–29 år	72	77
	30 år och äldre	87	83
Totalt	Förstagångsväljare	61	75
	18–29 år	73	74
	30 år och äldre	87	82

Kommentar: Ålder avser ålder vid årets slut. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Sedan kommunfullmäktigvalen 2002 har valdeltagandet ökat kraftigast bland förstagångsväljare med barn, därmed i gruppen med lägst valdeltagande. Valdeltagandet ökade med 20 procentenheter i denna grupp mellan 2002 och 2003.

Valdeltagande efter typ av boendekommun

Valdeltagandet varierar med typ av boendekommun. Bland unga, både bland förstagångsväljare och bland personer upp till och med 29 år, hittar vi det högsta valdeltagandet i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö med förortskommuner. Minst benägna att rösta är unga som bor i mindre kommuner vilka i denna indelning kallas övriga kommuner. Bland äldre personer är det ett betydligt jämnare valdeltagande med avseende på typ av boendekommun.

Tabell 4.4
Valdeltagande, efter ålder kön och typ av boendekommun,
kommunfullmäktigvalen 2010. Procent

Kön	Ålder	Storstäder	Större städer	Övriga kommuner
Män	Förstagångsväljare	75	73	71
	18–29 år	75	73	68
	30 år och äldre	81	84	83
Kvinnor	Förstagångsväljare	79	78	72
	18–29 år	77	76	73
	30 år och äldre	84	85	83
Totalt	Förstagångsväljare	77	75	72
	18–29 år	76	74	70
	30 år och äldre	82	84	83

Kommentar: Ålder avser ålder vid årets slut. Kommungrupperna bygger på Sveriges kommuner och landstings 10 kommungrupper enligt 2011 års indelning. Se Fakta om statistiken för mer information. Alla skillnader i tabellen behöver inte vara statistiskt signifikanta, i tabellbilaga framgår konfidensintervall för punktskattningarna.

Det finns tydliga skillnader i valdeltagande mellan de olika redovisningsgrupperna som vi har studerat. För utbildningsbakgrund och svensk och utländsk bakgrund spelar inte ålder en avgörande roll för vilka grupper som röstar i större eller mindre utsträckning. För redovisning efter hemmaboende barn och typ av boendekommun varierar däremot vilka grupper som röstar i större utsträckning med ålder.

Unga som bor i storstadsregionerna röstar i större utsträckning än unga som bor i övriga kommuner. När familjesituation studeras röstar den lilla gruppen förstagångsväljare med hemmaboende barn i mindre utsträckning. Studerar vi istället personer som är 30 år och äldre är valdeltagandet högre bland de som har hemmaboende barn.

Sedan valet 2002 har det skett en ökning av valdeltagandet. Det gäller alla åldersgrupper. Men ökningen har varit kraftigare i grupper med ett lägre valdeltagande. En av slutsatserna i rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år* är också att ett stigande valdeltagande leder till ett mer jämlikt valdeltagande. Något som alltså också bekräftas när vi studerar de ungas valdeltagande efter olika socioekonomiska indelningsgrupper.

Valdeltagande och utbildning

Vi ska avslutningsvis i detta kapitel ägna extra uppmärksamhet åt valdeltagande och utbildning. Vi vet att personers utbildningsnivå och utbildningsbakgrund samvarierar med valdeltagandet. Men hur ser sambanden ut när vi närmare studerar typ av utbildning?

I diagram 4.2 redovisas valdeltagande bland de som befann sig i en pågående utbildning vid 2010 års allmänna val. Längst till höger i diagrammet finns också valdeltagandet totalt i respektive åldersgrupp. Där ingår även personer som inte befann sig i utbildning. I diagrammet redovisas valdeltagande efter typ av utbildning och ålder. Bland förstagångsväljare är antalet som befinner sig i en arbetsmarknadsstödsutbildning för få för att resultat ska kunna redovisas. Detsamma gäller även äldre personer i en pågående gymnasieutbildning.

Bland både förstagångsväljare och unga 18–29 år var valdeltagandet bland de som fortfarande befann sig i gymnasieskola högre än bland grupperna totalt sett, 80 procent jämfört med 75 respektive 74 procent totalt sett. I stor utsträckning rör det sig om personer mellan 18 och 19 år, varför det till stora delar är samma individer både bland förstagångsväljare och bland personer 18–29 år.

Unga personer i komvuxutbildning röstar i mindre utsträckning än unga personer som går på gymnasiet. Valdeltagandet bland komvuxstudenter ligger i nivå med genomsnittet för alla unga. För personer 30 år och äldre är valdeltagande bland personer i komvuxutbildning 10 procentenheter lägre än det genomsnittliga valdeltagandet i denna åldersgrupp.

I samtliga åldersgrupper är valdeltagandet bland de som befinner sig i eftergymnasiala studier högre än bland de som inte gör det. Sambandet med högre valdeltagande bland personer med en avslutad eftergymnasial utbildning verkar därmed även finnas för personer i en pågående eftergymnasial utbildning.⁹

Personer som befinner sig i övriga studier, bland annat yrkesutbildningar, verkar ha olika benägenhet att rösta beroende på ålder. Bland unga, både bland förstagångsväljare och bland personer 18–29 år,

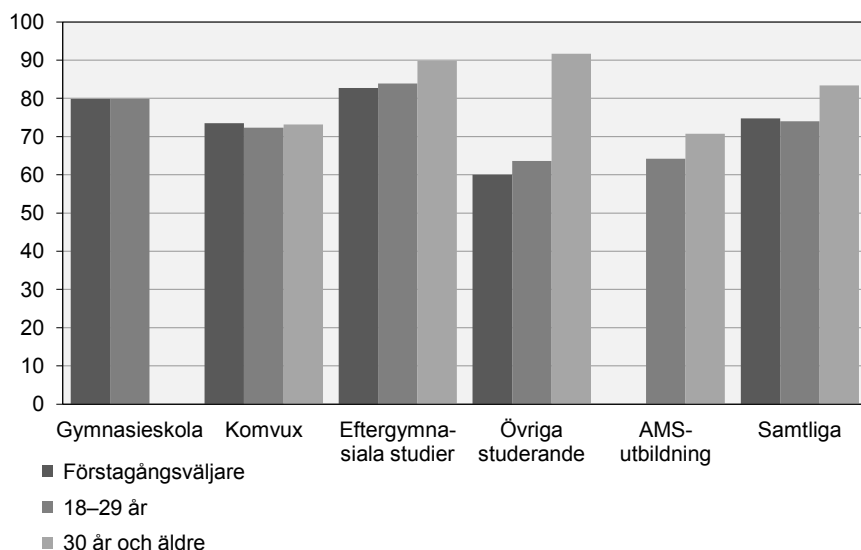
---

⁹ Det är dock inte uteslutande grupper, men i denna rapport tittar vi inte närmare på gruppen som befinner sig i eftergymnasial utbildning och som sedan tidigare inte har en eftergymnasial utbildning.

finns en mindre benägenhet att rösta i denna grupp. Medan det omvända gäller för personer 30 år och äldre.

Slutligen så finns det både bland unga 18 till och med 29 år och personer 30 år och äldre en grupp som befinner sig i någon form av arbetsmarknadsutbildning. I båda dessa grupper är valdeltagandet lägre än den genomsnittliga nivån.

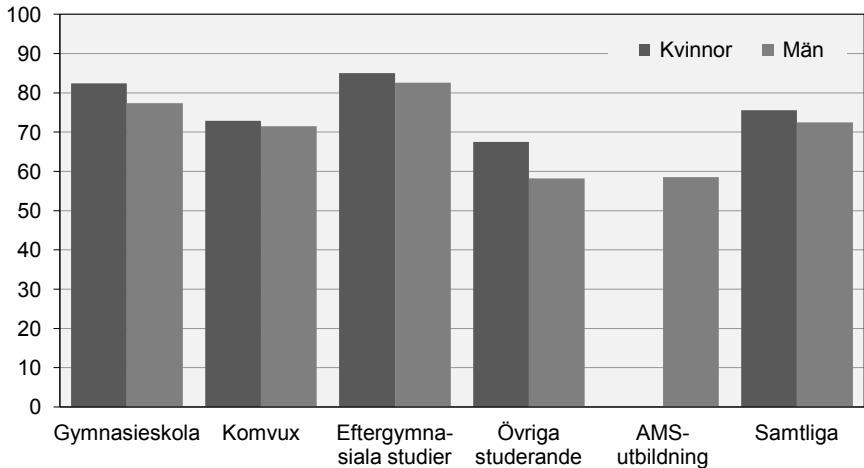
Diagram 4.2
Valdeltagande efter ålder och typ av utbildning, kommunfullmäktigevalen 2010. Procent

När vi studerar skillnader mellan unga mäns och kvinnors valdeltagande, 18-29 år, finns det vissa skillnader. Som framgår av diagram 4.3 är unga kvinnors valdeltagande generellt sett högre än unga mäns. Så ser det även ut när vi bryter ned valdeltagande efter typ av utbildning. Det är för få svarande i gruppen unga kvinnor med AMS-utbildning för att redovisa resultat.

Diagram 4.3

Valdeltagande bland unga 18–29 år, efter kön och typ av utbildning, kommunfullmäktigevalen 2010. Procent

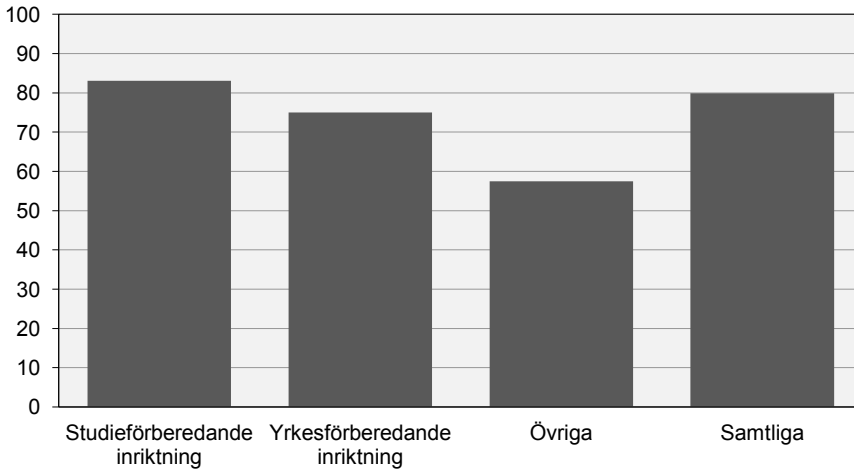
Valdeltagande och inriktning på gymnasieutbildning bland förstagångsväljare

I Sverige finns det ett stort utbud av olika gymnasieutbildningar. I SCB:s utbildningsregister kategoriseras gymnasieutbildningarnas inriktning som yrkesförberedande och studieförberedande. En liten grupp gymnasieutbildningar hamnar också i kategorin övrig inriktning.

I rapporten *Valdeltagande bland förstagångsväljare* (Öhrvall 2009) studerades bland annat valdeltagandet efter studieinriktning bland gymnasiestudenter i riksdagsvalet 2006. Från den studien vet vi att det 2006 fanns skillnader i valdeltagande mellan personer som går studie- respektive yrkesförberedande utbildning och att personer med studieförberedande utbildning röstar i större utsträckning än personer i yrkesförberedande utbildning. Dessa röstningsmönster återfinns även i 2010 års kommunfullmäktigval.

Av diagram 4.2 framgår att valdeltagandet bland gymnasiestudenter generellt sett är högre än bland unga totalt sett. När vi bryter ner valdeltagandet bland gymnasiestudenter ser vi att det finns skillnader efter studieinriktning. I diagram 4.4 redovisas valdeltagandet bland förstagångsväljare i 2010 års kommunfullmäktigval efter gymnasieinriktning. Personer med studieförberedande inriktning röstar i större utsträckning än personer med yrkesförberedande inriktning, 83 procent jämfört med 75 procent.

Diagram 4.4
Valdeltagande bland förstagångsväljare, efter gymnasieinriktning, kommunfullmäktigevalen 2010. Procent

5. Unga nominerade och folkvalda

I detta avslutande kapitel ska vi studera de unga som nomineras och väljs in i politiska församlingar. Även de unga ledamöter som lämnar sina uppdrag i förtid kommer att lyftas fram och studeras.

Fram till detta kapitel har vi redovisat resultat för gruppen förstagångsväljare. När vi nu går vidare och studerar de unga som nomineras och väljs in i politiska församlingar väljer vi att inte redovisa denna grupp. Anledningen är att gruppen förstagångsväljare är väldigt liten bland de folkvalda. Av alla som valdes in i val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige i 2010 års allmänna val sammantaget var 2 procent förstagångsväljare. Motsvarande andel bland de röstberättigade i samma val var 7 procent.

Social representativitet

Vi vet sedan tidigare från bland annat SCB:s valstatistik att olika grupper i samhället är bättre och sämre representerade i olika delar av den svenska representativa demokratin. Som vi sett i föregående kapitel skiftar valdeltagandet i olika grupper. Det finns även skillnader när vi studerar vilka grupper som väljs in i politiska församlingar, och därmed hur väl politiker representerar den röstberättigade befolkningen i olika avseenden.

Inom samhällsvetenskapen fäster forskare olika vikt vid detta och även vid vilken betydelse det har för hur väl den representativa demokratin kan sägas fungera. En ståndpunkt är att det främst är åsikter som behöver representeras och att detta tillgodoses genom att personer väljer sina politiska företrädare via allmänna val. En annan, delvis motsatt ståndpunkt, är att den sociala representativiteten tvärt om spelar roll för tillståndet inom det politiska systemet och att det även får konsekvenser för de beslut som fattas. Det är då inte bara av vikt att studera vilka åsikter som representeras i den parlamentariska demokratin, utan även vilka som väljs in i politiska församlingar.¹⁰

---

¹⁰ Se exempelvis Helga Hernes (1987) eller Beasley & Case (2002) för en fördjupad diskussion om detta.

Unga nominerade

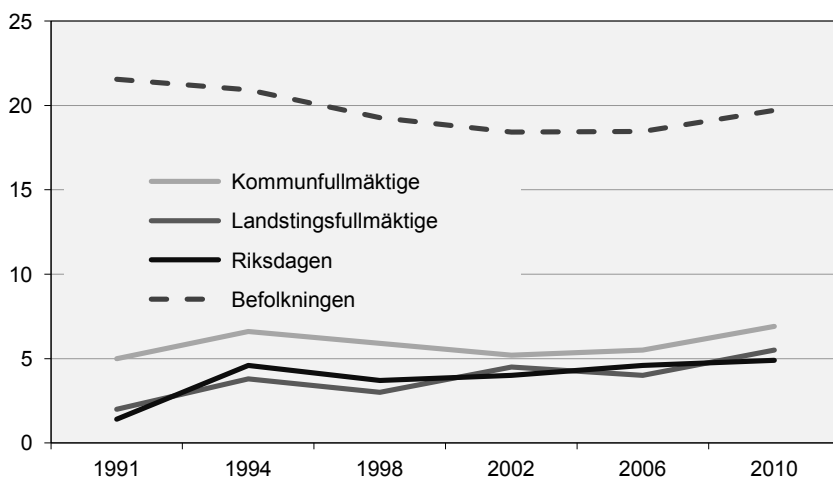
Andelen unga, 18–29 år, som nomineras för en plats i fullmäktige eller i riksdagen ligger långt under motsvarande andel bland de röstberättigade. De unga är relativt sett bäst representerade bland nominerade till riksdagsvalet, 14 procent av de nominerade i 2010 års riksdagsval var under 30 år. Motsvarande andelar i valen till landstings- och kommunfullmäktige var 9 respektive 8 procent. Det kan jämföras med 19 procent bland de röstberättigade.

Unga folkvalda över tid

Andelen unga folkvalda, 18–29 år, har ökat svagt över de senaste sex mandatperioderna. Ökningen har skett i samtliga valtyper, men har ökat mest bland dem som har valts in i riksdagen: från 1 procent 1991 till 5 procent 2010. Oavsett vilken valtyp som studeras under denna period var andelen unga folkvalda störst efter 2010 års allmänna val. Andelen unga som valdes in i landstingsfullmäktige var 6 procent och i kommunfullmäktige var motsvarande andel 7 procent. Också över tid är det en något högre andel unga som valts in i kommunfullmäktige jämfört med unga som valts in i landstingsfullmäktige och i riksdagen.

Diagram 5.1

Andel unga upp till och med 29 år bland folkvalda i riksdag, landstings- och kommunfullmäktige, samt bland befolkningen i stort. 1991–2010. Procent

Kommentar: Andelen unga 18 – 29 år i befolkningen bygger på beräkningar av SCB:s befolkningsstatistik 1 november 2010 och är inte helt jämförbar med den röstberättigade befolkningen. Ålder avser ålder vid årets slut.

För att studera representativiteten är den intressanta frågan hur stor andelen unga folkvalda är i förhållande till andelen unga i befolkningen. Av diagram 5.1 framgår att andelen unga som valts in ligger långt under motsvarande bland unga i befolkningen. Det gäller oavsett vilken valtyp som studeras och vid samtliga de senaste sex valen. Bland de folkvalda i riksdagen 2010 var andelen unga 14 procentenheter lägre än bland de röstberättigade. Motsvarande skillnad i landstings- och kommunfullmäktige var 13 respektive 12 procentenheter.

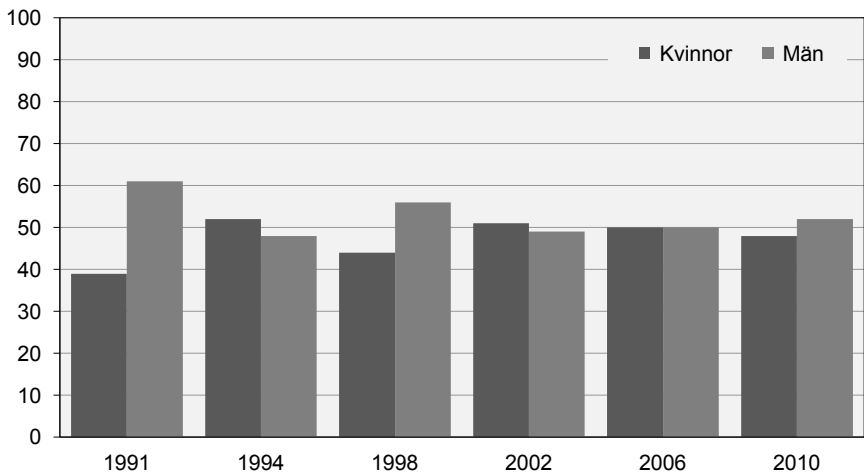
Varierande andel kvinnor och män bland unga folkvalda

Både unga män och kvinnor är dåligt representerade bland de folkvalda. Studerar vi fördelningen efter kön i riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sammantaget, ser vi varierande skillnader mellan åren. Detta framgår av diagram 5.2.

I de tre senaste valen är könsfördelningen relativt jämn bland unga folkvalda. Det gäller även 1994 års val. I valet 1991, men även 1998, var däremot andelen män betydligt större än andelen kvinnor bland unga folkvalda.

Diagram 5.2

**Andel män och kvinnor bland unga folkvalda upp till 29 år.
Allmänna valen 1991–2010. Procent**

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget.

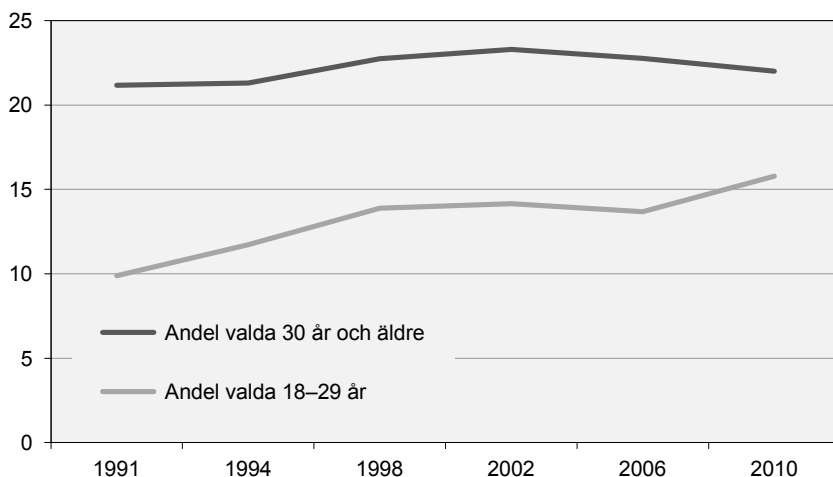
En mindre andel av unga nominerade väljs in

Vi kan alltså konstatera att en mindre andel unga nomineras jämfört med andelen unga bland de röstberättigade. Vi vet också att en ännu mindre andel unga blir folkvalda. Tittar vi på de nominerade som väljs in ser vi också att andelen som väljs in är mindre bland unga nominerade än bland äldre nominerade. I diagram 5.3 redovisas andelen av de nominerade som valdes in efter ålder.

I 2010 års val valdes 21 procent in av de nominerade kandidaterna i något av kommun-, landstingsfullmäktige eller riksdag sammantaget. Bland personer 30 år och äldre var andelen nominerade som valdes in 23 procent. Motsvarande andel bland unga var 16 procent. Över tid har dock andelen unga nominerade som väljs in närmast sig motsvarande grupp bland de äldre. Skillnaden mellan grupperna har minskat från 11 procentenheter 1991 till 6 procentenheter 2010.

Diagram 5.3

Andel nominerade som också väljs in efter ålder. Allmänna valen 1991–2010. Procent

Kommentar: Resultaten gäller nominerade och folkvalda i samtliga valtyper sammantaget.

Som har konstaterats är andelen unga i politiken lägre än motsvarande andel i befolkningen. Det gäller oavsett vilket val som studeras, det gäller för både män och kvinnor, det gäller över tid och det gäller för unga nominerade, men i ännu högre grad för unga folkvalda. Men viktiga frågor kvarstår dock när det gäller de ungas representation i politiska församlingar. Är det några grupper av unga som representeras i större eller mindre omfattning jämfört med de unga i befolkningen? I så fall vilka?

Unga folkvaldas socioekonomiska bakgrund

I detta avsnitt kommer de unga folkvalda i alla val sammantaget att jämföras med unga röstberättigade mot bakgrund av redovisningsgrupperna som fastställdes i rapportens första kapitel. Syftet är att ge en bild av de unga folkvaldas sociala representation i förhållande till den röstberättigade befolkningen. Motsvarande uppgifter redovisas även för folkvalda som är 30 år och äldre.

Redovisning sker i tur och ordning efter eftergymnasial utbildningsbakgrund, utländsk bakgrund, med hemmaboende barn och efter typ av boendekommun. För att få en uppfattning om hur representativa de folkvalda är redovisas även motsvarande andel bland den röstberättigade befolkningen inom parentes i tabellerna.

Unga folkvalda efter utbildningsbakgrund

Vi vet från tidigare studier av de folkvaldas representativitet att de folkvalda har en högre utbildningsnivå än befolkningen i stort. Men hur ser det ut när hänsyn även tas till föräldrarnas utbildningsnivå? I tabell 5.1 framgår hur stor andel av de folkvalda som har eftergymnasial utbildningsbakgrund.¹¹ I tabellen finns även motsvarande andelar bland de röstberättigade redovisade inom parentes.

Andelen med eftergymnasial utbildningsbakgrund har ökat bland de folkvalda. Bland unga har andelen ökat från 71 procent 2002 till 73 procent 2010. Bland äldre har den ökat från 51 procent till 57 procent under samma tidsperiod. För de unga motsvaras ökningen av en ökning bland de röstberättigade. Bland de äldre är däremot ökningen större än ökningen bland de röstberättigade under samma tidsperiod.

I likhet med hur det ser ut bland de röstberättigade har folkvalda kvinnor en högre utbildningsbakgrund än folkvalda män. Av unga folkvalda kvinnor har 78 procent eftergymnasial utbildningsbakgrund, vilket kan jämföras med 70 procent bland männen. Andelen unga kvinnor med eftergymnasial utbildningsbakgrund bland de folkvalda har ökat över tid, medan den bland männen är oförändrad jämfört med 2002.

---

¹¹ Med eftergymnasial utbildningsbakgrund avses personer som har en eftergymnasial utbildning eller som har minst en förälder med en eftergymnasial utbildning. Övriga personer är utan eftergymnasial utbildningsbakgrund.

Tabell 5.1

Andel folkvalda med eftergymnasial utbildningsbakgrund efter ålder och kön, samt motsvarande andel bland röstberättigade (inom parentes). Allmänna valen 2002–2010. Procent

Kön	Ålder	Andel med eftergymnasial utbildningsbakgrund		
		2002	2006	2010
Män	18–29 år	70 (49)	67 (49)	70 (50)
	30 år och äldre	47 (29)	50 (31)	53 (35)
Kvinnor	18–29 år	72 (53)	75 (54)	78 (56)
	30 år och äldre	55 (29)	57 (33)	61 (37)
Totalt	18–29 år	71 (51)	71 (52)	73 (53)
	30 år och äldre	51 (29)	53 (32)	57 (36)

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Inom parentes anges andelen med eftergymnasial utbildningsbakgrund bland röstberättigade i alla val sammantaget.

Unga folkvalda efter svensk och utländsk bakgrund

Från tidigare studier av folkvaldas representativitet vet vi att personer med utländsk bakgrund är sämre representerade än i befolkningen i stort. Men hur ser det ut efter ålder? Som framgår av tabell 5.2 har andelen med utländsk bakgrund bland de folkvalda ökat över tid, men andelen motsvaras av en ökning bland de röstberättigade. Bland unga folkvalda har andelen stigit från 9 procent 2002 till 12 procent 2010 och bland äldre från 7 procent till 9 procent under samma period. Andelen med utländsk bakgrund är därmed större bland unga folkvalda än bland äldre. En motsvarande skillnad finns även bland de röstberättigade. Av unga folkvalda var 4 procent födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Motsvarande andel bland folkvalda personer 30 år och äldre var efter det senaste valet 1 procent.

Det var något vanligare att unga folkvalda kvinnor har utländsk bakgrund, 14 procent i 2010 års val, jämfört med motsvarande andel unga män som var 11 procent. Unga kvinnor med utländsk bakgrund är därmed något bättre representerade bland de folkvalda än unga män med utländsk bakgrund.

Tabell 5.2

Andel folkvalda med utländsk bakgrund efter ålder och kön, samt motsvarande andel bland röstberättigade (*inom parentes*). Allmänna valen 2002–2010. Procent

Kön	Ålder	Andel med utländsk bakgrund		
		2002	2006	2010
Män	18–29 år	9 (15)	8 (18)	11 (19)
	30 år och äldre	7 (14)	7 (16)	8 (18)
Kvinnor	18–29 år	9 (16)	15 (19)	14 (20)
	30 år och äldre	8 (15)	9 (16)	10 (18)
Totalt	18–29 år	9 (16)	12 (18)	12 (20)
	30 år och äldre	7 (15)	8 (16)	9 (18)

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Inom parentes anges andelen med utländsk bakgrund bland röstberättigade till alla val sammantaget.

Unga folkvalda efter familjesituation

En allt mindre andel folkvalda har hemmaboende barn. Det gäller både unga och äldre: från 19 procent 2002 till 15 procent 2010 bland unga folkvalda och från 48 procent till 44 procent bland äldre under samma period.

För både unga och äldre folkvalda ligger dock andelarna med hemmaboende barn fortfarande högre än bland de röstberättigade. I valet 2010 var motsvarande andel bland unga röstberättigade 13 procent och för äldre var det 38 procent som hade hemmaboende barn.

I likhet med hur det ser ut bland de röstberättigade är det en större andel folkvalda kvinnor som har hemmaboende barn, jämfört med folkvalda män. För unga folkvalda är skillnaden större, det skiljer 7 procentenheter mellan kvinnor och män. Bland äldre folkvalda skiljer det 5 procentenheter mellan kvinnor och män.

Tabell 5.3

Andel folkvalda med hemmaboende barn, efter ålder kön, samt motsvarande andel bland röstberättigade (inom parentes). Allmänna valen 2002–2010. Procent

Kön	Ålder	Andel med hemmaboende barn		
		2002	2006	2010
Män	18–29 år	13 (9)	10 (8)	12 (8)
	30 år och äldre	47 (36)	44 (36)	42 (36)
Kvinnor	18–29 år	25 (20)	23 (18)	19 (18)
	30 år och äldre	50 (39)	48 (39)	47 (40)
Totalt	18–29 år	19 (14)	17 (13)	15 (13)
	30 år och äldre	48 (38)	45 (38)	44 (38)

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Inom parentes anges andelen med eftergymnasial utbildningsbakgrund bland röstberättigade till alla val sammantaget.

Unga folkvalda efter typ av boendekommun

Bland folkvalda i 2010 års allmänna val bodde den största andelen i det som här klassas som övriga kommuner, totalt 44 procent. Folkvalda, 30 år och äldre, bor i större utsträckning i övriga kommuner än unga folkvalda, 45 procent jämfört med 33 procent.

Andelen folkvalda som bor i övriga kommuner är betydligt större än andelen bland de röstberättigade. Bland röstberättigade 18–29 år bor 23 procent i övriga kommuner. Bland röstberättigade 30 år och äldre är andelen något högre, 27 procent.

En anledning till att den största andelen folkvalda bor i övriga kommuner är att den gruppen innehåller störst antal platser i kommunfullmäktige. För att väljas in i kommunfullmäktige måste man vara skriven i den kommunen.

En mindre andel folkvalda var skrivna i storstadsregionerna. Bland unga bodde 22 procent i dessa regioner, vilket kan jämföras med 35 procent bland de röstberättigade. Bland äldre är denna andel än mindre, 16 procent vilket kan jämföras med 33 procent i befolkningen. Unga folkvalda är därmed relativt bättre representerade i storstadsregionerna än äldre.

Det har inte skett några större förändringar bland de folkvalda med avseende på typ av boendekommun under de tre senaste mandatperioderna.

Tabell 5.4

Folkvalda, efter ålder kön och typ av boendekommun, samt motsvarande andel bland röstberättigade (inom parentes). Allmänna valen 2010. Procent

Kön	Ålder	Typ av boendekommun		
		Storstäder	Större städer	Övriga kommuner
Män	18–29 år	22 (34)	45 (43)	32 (23)
	30 år och äldre	16 (33)	39 (40)	45 (27)
Kvinnor	18–29 år	21 (36)	45 (42)	34 (22)
	30 år och äldre	16 (33)	38 (40)	46 (27)
Totalt	18–29 år	22 (35)	45 (42)	33 (23)
	30 år och äldre	16 (33)	39 (40)	45 (27)

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Inom parentes anges andelen boende i övriga kommuner bland röstberättigade till alla val sammantaget.

Unga förtroendevalda

I rapporten *Förtroendevalda i kommuner och landsting 2011* redovisar SCB uppgifter om uppdragstyp och position bland de förtroendevalda. I rapporten ingår en beskrivning av hur uppdragen fördelar sig mellan förtroendevalda i kommuner och landsting samt vilken position de förtroendevalda har. En förtroendevald kan ha flera olika förtroendeuppdrag och därmed också olika positioner.

De förtroendevalda är en större grupp än de folkvalda, eftersom inte enbart de som är valda till fullmäktige ingår, utan alla med politiska uppdrag i kommuner och landsting inkluderas. Samtliga förtroendevalda ingår heller inte i gruppen nominerade, även om en stor del återfinns i denna grupp.

I kommunerna var antalet förtroendevalda 2011 cirka 38 000 personer. Av dessa var 8 procent unga upp till och med 29 år. I landstingen var antalet förtroendevalda cirka 4 600 och 7 procent av dessa var unga. Andelarna ligger långt under andelen unga i den röstberättigade befolkningen, men i nivå med andelen unga folkvalda i kommun- och landstingsfullmäktige.

Av förtroendevalda i högstatusorgan, som till exempel kommunstyrelsen är 5 procent unga. Sett till position innehar förtroendevalda 18–29 år 2 procent av ordförandeposterna och 3 procent av vice ordförandeposterna i olika nämnder. Motsvarande andelar i landstingen var 1 respektive 2 procent.

De ungas position var i störst utsträckning ersättare, totalt 55 procent av förtroendeuppdrag som unga hade i kommunerna var i form av ersättarplatser. Bland samtliga uppdrag i kommunerna var 42 procent ersättarplatser. I landstingen hade unga ersättarplatser i än större utsträckning.

Tittar vi slutligen på andelen unga som 2011 var hel- eller deltidsarvoderade i kommuner och landsting var också denna andel låg. Av de hel- eller deltidsarvoderade i kommunerna var 2 procent unga till och med 29 år. Motsvarande andel i landstingen var 1 procent.

Unga avhoppare

Nu går vi över till att studera avhopp bland folkvalda. Inom forskningen om politiker som lämnar sina uppdrag skiljer man på ofrivillig och frivillig avgång. Den ofrivilliga avgången består i att en folkvald person, ofta som följd av ett för partiet dåligt valresultat, inte blir återvald. Alternativt blir personen inte åternominerad av partiet och kan därmed inte heller bli återvald. Den frivilliga avgången består i att den folkvalda politikern väljer att inte fortsätta med sitt politiska uppdrag. Detta kan i sin tur bero på politiska eller privata skäl. Den frivilliga avgången kan antingen ske när en mandatperiod tar slut och nästa tar vid, eller under en pågående mandatperiod (se Erlingsson & Öhrvall 2010 för vidare diskussion).

Bland unga folkvalda i 2006 års val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige återvaldes 44 procent i motsvarande valtyp i 2010 års allmänna val. Det betyder samtidigt att 56 procent lämnade sin plats i fullmäktige eller riksdag mellan dessa mandatperioder, antingen frivilligt eller ofrivilligt. Bland folkvalda 30 år och äldre återvaldes 55 procent i de allmänna valen 2010.

I detta avsnitt ska vi studera de unga som frivilligt lämnar sina uppdrag under en pågående mandatperiod, vilket brukar benämnas "avhopp". Data rörande ledamöter som lämnar sina uppdrag i riksdag, landstings- och kommunfullmäktige finns att tillgå för de två senaste mandatperioderna, vilket innebär att analysen begränsas till mandatperioderna 2002 till 2006 och 2006 till 2010.

Störst andel avhopp sker från kommunfullmäktige. Under mandatperioden 2006 till 2010 lämnade 2 185 ledamöter kommunfullmäktige i förtid, vilket motsvarade 17 procent av de som valdes in 2006. Ledamöter i landstingsfullmäktige lämnade i något mindre utsträckning fullmäktige i förtid, 13 procent motsvarande 215 personer hoppade av under denna mandatperiod. Minst benägna att lämna i

förtid var riksdagsledamöter. Under den senaste mandatperioden lämnade 32 riksdagsledamöter, vilket motsvarar 9 procent av de som valdes in. Antalet ledamöter som lämnar riksdagen är få till antalet och uppdelat efter ålder får enstaka avhopp stort genomslag i statistiken. Det är inga stora skillnader mellan andelen som lämnade mandatperioden 2002 till 2006, jämfört med andelen som lämnade 2006 till 2010.

Unga ledamöter var klart överrepresenterade bland de som lämnade i förtid.¹² Detta gäller både landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Avhopp är också vanligare bland kvinnor än bland män. Detta mönster är något tydligare bland valda som lämnar landstingsfullmäktige, jämfört med de som lämnar kommunfullmäktige i förtid. Avhopp från riksdagen är som vi sett betydligt färre till antalet. Under den senaste mandatperioden fanns inga direkta skillnader mellan andelen unga avhoppare och andelen avhoppare 30 år och äldre.

Tabell 5.5
Andel folkvalda som lämnar uppdrag i förtid, i val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige, efter ålder och kön. Mandatperioderna 2002–2006 och 2006–2010. Procent

Valtyp	Kön	2002–2006		2006–2010	
		18–29 år	30 år och äldre	18–29 år	30 år och äldre
Riksdagen	Män	0	7	13	10
	Kvinnor	0	7	13	8
	Totalt	0	7	13	9
Landstingsfullmäktige	Män	21	10	23	12
	Kvinnor	45	10	36	13
	Totalt	35	10	30	12
Kommunfullmäktige	Män	36	14	36	15
	Kvinnor	41	17	41	17
	Totalt	39	15	38	15

Avhoppade ledamöter efter socioekonomisk bakgrund

Vi vet alltså att unga lämnar sina uppdrag under pågående mandatperiod i större utsträckning än äldre. Vi vet också att kvinnor lämnar i större utsträckning än män. Nu ska vi studera avhoppare i alla val

¹² Åldersindelningen bygger på ålder vid mandatperiodens början.

sammantaget efter de socioekonomiska redovisningsgrupper som definierades i kapitel ett.

Avhoppade ledamöter efter utbildningsbakgrund

Andelen avhopp är något större bland folkvalda med eftergymnasial utbildningsbakgrund, både bland yngre och äldre. Bland unga folkvalda gäller detta männen. Bland unga kvinnor var det tvärt om en lite större andel utan eftergymnasial utbildningsbakgrund som hoppade av. Denna skillnad var dock mer påtaglig under mandatperioden 2002 till 2006.

Tabell 5.6

Andel folkvalda som hoppar av, efter ålder, kön och utbildningsbakgrund. Allmänna val 2002–2010. Procent

Kön	Ålder	2002–2006		2006–2010	
		Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund
Män	18–29 år	34	32	36	30
	30 år och äldre	14	12	15	14
Kvinnor	18–29 år	39	46	40	41
	30 år och äldre	17	15	17	14
Totalt	18–29 år	37	39	38	34
	30 år och äldre	15	13	16	14

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Eftergymnasial utbildningsbakgrund och ålder avser respektive mandatperiods början.

Avhoppade ledamöter efter utländsk bakgrund

Avhopp bland folkvalda är något vanligare bland personer med utländsk bakgrund än bland personer med svensk bakgrund.

Avhopp bland unga folkvalda kvinnor med svensk bakgrund var dock något vanligare än bland unga kvinnor med utländsk bakgrund under den senaste mandatperioden.

Tabell 5.7**Andel folkvalda som hoppar av, efter ålder, kön och svensk och utländsk bakgrund. Allmänna val 2002–2010. Procent**

Kön	Ålder	2002–2006		2006–2010	
		Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund
Män	18–29 år	40	33	38	34
	30 år och äldre	16	13	15	14
Kvinnor	18–29 år	46	41	39	41
	30 år och äldre	21	16	18	16
Totalt	18–29 år	43	37	39	37
	30 år och äldre	18	14	16	15

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Ålder avser respektive mandatperiods början.

Avhoppade ledamöter efter familjesituation

Bland unga är det en större andel utan hemmaboende barn som lämnar ett uppdrag i förtid. Skillnaden finns både bland män och kvinnor och ökade under föregående mandatperiod jämfört med mandatperioden dessförinnan. Bland personer 30 år och äldre spelar hemmaboende barn mindre roll för om en person lämnar sitt uppdrag i förtid.

Tabell 5.8**Andel folkvalda som hoppar av, efter ålder, kön och familjesituation. Allmänna val 2002–2010. Procent**

Kön	Ålder	2002–2006		2006–2010	
		Med hemmaboende barn	Utan hemmaboende barn	Med hemmaboende barn	Utan hemmaboende barn
Män	18–29 år	24	35	17	36
	30 år och äldre	13	13	15	14
Kvinnor	18–29 år	33	44	28	44
	30 år och äldre	18	14	19	14
Totalt	18–29 år	30	39	25	40
	30 år och äldre	15	14	16	14

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Ålder samt uppgift om hemmaboende barn avser respektive mandatperiods början.

Avhoppade ledamöter efter typ av boendekommun

Det är en större andel unga folkvalda som bor i övriga kommuner som lämnade sina uppdrag i förtid. Det är en större andel av de unga kvinnorna boende i övriga kommuner som lämnar i förtid, 47 procent, än motsvarande andel bland unga män, 38 procent.

Tabell 5.9

Andel folkvalda som hoppar av, efter ålder, kön och typ av boendekommun. Allmänna val 2006–2010. Procent

Kön	Ålder	2006–2010		
		Storstäder	Större städer	Övriga kommuner
Män	18–29 år	32	32	38
	30 år och äldre	14	13	15
Kvinnor	18–29 år	32	39	47
	30 år och äldre	16	16	16
Totalt	18–29 år	32	36	42
	30 år och äldre	15	14	15

Kommentar: Resultaten gäller folkvalda i samtliga valtyper sammantaget. Ålder samt uppgift om typ av boendekommun avser mandatperiodens början.

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Syftet med denna studie är att ge en sammanhållen bild av de unga i demokratin. För att göra det har fyra olika områden identifierats, vilka alla berättar något om detta: unga röstberättigade, politiskt intresse bland unga, valdeltagande bland unga och unga nominerade och folkvalda.

Studien bygger på resultat från följande av SCB:s undersökningar: Valdeltagandeundersökningarna, Undersökningarna av levnadsförhållanden, Undersökningarna av nominerade och valda och Valresultaten avseende de allmänna valen. Rapporten innefattar därmed resultat från såväl urvalsundersökningar som totalundersökningar. Resultaten baseras både på registeruppgifter och på intervjusvar.

Definitioner och förklaringar

För att beskriva de ungas förhållanden har utöver ålder och kön fyra olika redovisningsdimensioner använts: utbildningsbakgrund, svensk och utländsk bakgrund, familjesituation och typ av boendekommun. Här följer en beskrivning av rapportens redovisningsdimensioner. Om inte annat anges gäller uppgifterna nedan för samtliga undersökningar som ligger till grund för studien.

Ålder och kön

Uppgifter om ålder och kön hämtas från registret över totalbefolkningen. Med ålder avses i de flesta fall ålder vid årets slut. Gruppen förstagångsväljare definieras dock som personer som har fyllt 18 år sedan föregående val.

I undersökningen av levnadsförhållanden har gruppen förstagångsväljare definierats utifrån en fiktiv valdag den 15 september respektive undersökningsår. De som hunnit fylla 18 år sedan ett fiktivt val tillfälle fyra år tidigare har därmed klassats som förstagångsväljare.

Utbildningsbakgrund

I rapporten används begreppet utbildningsbakgrund som en redovisningsdimension. Uppgifter om utbildningsnivå hämtas från SCB:s Utbildningsregister. I begreppet utbildningsbakgrund ingår utöver den egna utbildningsnivån även uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå.

Utbildningsbakgrund delas in i två kategorier. Dels de som har en egen eftergymnasial utbildning, eller har minst en förälder som har en avslutad eftergymnasial utbildning. Dels de som inte har en egen avslutad eftergymnasial utbildning och där inte heller någon förälder har en avslutad eftergymnasial utbildning. Alternativt där det inte finns någon uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå i utbildningsregistret. Uppgifterna har hämtats från den registerversion som avser 1 januari respektive år.

I Undersökningarna av levnadsförhållanden hämtas uppgifter om den egna utbildningsnivån från respektive undersökningsomgång. Uppgifter om föräldrars utbildningsnivå har hämtats från uppgifter bland de röstberättigade vid respektive val. Eftersom personer som var 18 år och var med i 2011 års undersökning inte finns med bland de röstberättigade 2010 exkluderas denna undersökningsomgång när utbildningsbakgrunden studeras.

Svensk och utländsk bakgrund

Uppgifter om svensk och utländsk bakgrund hämtas från registret över totalbefolkningen. Uppgifterna redovisas i enlighet med *Personer med utländsk bakgrund. Riktlinjer för redovisning i statistiken* (MIS 2002:3).

Familjesituation

Uppgifterna som familjesituationen baseras på hämtas från befolkningsregistret. Redovisningen av familjesituation har konstruerats utifrån uppgifter om familjetyp och familjeställning. Familjetyp beskriver vilken typ av familj personen befinner sig i. Familjeposition anger vilken position personen har till övriga familjemedlemmar i den aktuella familjeställningen. Utifrån dessa registeruppgifter har följande fem indelningar konstruerats: ensamstående utan barn, ensamstående med barn, gift/partner utan barn, gift/sambo med barn, samt skriven med minst en förälder. Eftersom samboskap mellan personer som inte har gemensamma barn i dagsläget inte går att koppla samman i register återfinns inte denna grupp i statistiken. På motsvarande sätt överskattas ensamstående personer utan barn. I

statistiken skiljer vi därför på person i registrerat partnerskap utan respektive sambos med barn.

I Undersökningarna av levnadsförhållanden baseras uppgifterna om familjesituation på intervjufrågor om hemmaboende barn upp till 18 år och giftermål och samboskap. Personer med hemmaboende barn upp till 18 år är inte exakt samma grupp som personer med hemmaboende barn.

Typ av boendekommun

Uppgift om boendekommun hämtas från röstlängden. Med hjälp av Sveriges kommuner och landstings tio kommungrupper delas kommunerna in i olika kommungrupper. Mer information om kommungruppsindelningen finns på www.skl.se. Denna indelning delas i sin tur in i tre grövre kategorier.

I Undersökningarna av förtroendevalda hämtas uppgifterna om boendekommun från registret över totalbefolkningen med aktualitet för respektive undersökningsår.

Så görs statistiken

Här följer en genomgång av de olika undersökningar som ligger till grund för denna studie och övergripande plan hur undersökningar genomförs. Mer information om undersökningarna finns på SCB:s webbplats.

Valresultat

Uppgifter om de röstberättigade hämtas från SCB:s undersökningar av valresultat vid de allmänna valen. Dessa undersökningar, som är totalräkningar av valresultaten, baseras på uppgifter som SCB erhåller från Valmyndigheten. Personuppgifter avseende de röstberättigade finns i röstlängden vilken SCB också erhåller från Valmyndigheten i samband med valen. SCB matchar sedan på uppgifter från olika register för att kunna dela in de röstberättigade i olika redovisningsgrupper.

Undersökningarna av levnadsförhållanden

Sedan 1974 har SCB genomfört Undersökningarna av levnadsförhållanden. Från och med 1978 finns delkomponenten medborgerliga aktiviteter med som en del i undersökningen. Frågor kopplade till detta frågeområde används för att mäta de ungas politiska intresse i denna rapport.

Undersökningarna av levnadsförhållanden genomförs sedan 2007 som en renodlad telefonintervjuundersökning. Före 2006 genomfördes undersökningen med besöksintervjuer. I rapporten *Förändringar 2006–2008 En studie av jämförbarhet över tid för välfärdindikatorerna* ges en ingående beskrivning av hur denna omläggning har påverkat jämförbarheten mellan undersökningsomgångarna. Läs mer på www.scb.se/ulf.

Valdeltagandeundersökningen

De ungas valdeltagande hämtas från SCB:s valdeltagandeundersökning. Sedan 1911 har SCB i samband med allmänna val genomfört särskilda undersökningar av valdeltagandet i olika befolkningsgrupper. Valdeltagandeundersökningarna har genomgått många förändringar genom historien. Valdeltagandeundersökningen är en urvalsundersökning. Uppgifterna samlas in genom att Länsstyrelserna prickar av om en urvalsperson har röstat eller inte. Undersökningen omfattas inte av något svarsbortfall och den osäkerhet som är behäftat med det.

I 2010 års undersökning ingick närmare 110 000 personer i urvalet, med ett särskilt utökat urval för unga väljare. För en fullständig beskrivning av valdeltagandeundersökningen och hur den utvecklats genom åren rekommenderas rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år*. Mer information finns även på SCB:s webbplats.

Nominerade och valda

Uppgifter om de unga nominerade och folkvalda personerna hämtas från SCB:s undersökningar om nominerade och valda kandidater. Undersökningarna bygger på uppgifter som erhålls från Valmyndigheten. Dessa uppgifter består av de personer som har nominerats och valts in i riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. SCB matchar därefter på uppgifter från register för att kunna dela in de nominerade och valda kandidaterna i olika grupper.

SCB får även uppgifter om valda ledamöter som lämnar sina uppdrag i förtid av Valmyndigheten efter att en mandatperiod har avslutats. Mer information finns även på SCB:s webbplats.

Statistikens tillförlitlighet

Som redan har nämnts bygger denna studie på resultat från olika undersökningar. Valdeltagandeundersökningen och Undersökningarna av levnadsförhållanden är urvalsundersökningar baserade

på sannolikhetsurval. I rapportens tabellbilaga redovisas resultat från dessa undersökningar med konfidensintervall.

Bra att veta

SCB:s valstatistik

Efter val till Europaparlament, riksdag, landstings- och kommunfullmäktige publicerar SCB valstatistik, som statistik över valdeltagande, antal röstberättigade, valresultat, nominerade och valda kandidater samt väljarbeteenden. Motsvarande statistik publiceras även efter eventuella riksomfattande folkomröstningar (dock inte över nominerade och valda kandidater).

Se även

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Referenser

- Besley, Timothy & Anne, Case. 2002. *Political Institutions and Policy Choice: Evidence from the United States*. Report WP02/13. London: Institute for Fiscal Studies.
- Bäck, Hanna & Öhrvall, Richard. 2004. *Det nya seklets förtroendevalda. Om politikerantal och representativitet i kommuner och landsting 2003*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Erlingsson, Gissur & Öhrvall, Richard 2010 *Politikens Villkor – Om engagemang och avhopp i kommunpolitiken* Norrköping: Centrum för kommunstrategiska studier, Linköpings universitet.
- Hernes, Helga. 1987. *Welfare State and Woman Power – Essays in State Feminism*. Oslo: Norwegian University Press.
- Lijphart, Arend. 1997. "Unequal Participation: Democracy's Unresolved Dilemma", *American Political Science Review*, 91:1-14.
- Offerdal, Audun. 2003. "Politisk rekruttering og demokrati". Uppsats presenterad på den 12:e Nordiska Kommunalforskarkonferensen i Göteborg 28–30 november 2003.
- Oscarsson, Henrik & Persson, Mikael "Unga väljare 1956–2006" I Wohlgemuth, Daniel (ed) *FOKUS10: En analys av ungas inflytande*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen
- Regeringens proposition (prop. 2004/05:2): *Makt att bestämma – rätt till välfärd*.
- SCB. 2010. *Förändringar i Undersökningarna av levnadsförhållanden 2006-2008*. Befolknings- och välfärdsstatistik 2010:4 . Stockholm: SCB.
- SCB. 2002. *Personer med utländsk bakgrund: Riktlinjer för redovisning i statistiken*. Stockholm: Statistiska centralbyrån, Meddelande i samordningsfrågor 2002:3. Stockholm: SCB.
- SCB. 2011. *Medborgerliga aktiviteter 2008-2009*. Levnadsförhållanden rapport 120. Stockholm: SCB.
- Öhrvall, Richard. 2009. "Valdeltagande bland förstagångsväljare." Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.
- Öhrvall, Richard 2012 *Svenskt valdeltagande under hundra år* Stockholm: SCB.

Tabellbilaga

Unga röstberättigade

Tabell 1

Röstberättigade efter kön och ålder. Allmänna valen 2002–2010. Antal

Kön	Ålder	2002	2006	2010
Män	Förstagångsväljare	206 722	231 295	268 154
	18–29 år	638 245	649 130	721 180
	30 år och äldre	2 815 149	2 900 734	2 989 947
	Totalt	3 453 394	3 549 864	3 711 127
Kvinnor	Förstagångsväljare	196 103	219 559	253 841
	18–29 år	613 674	624 015	688 703
	30 år och äldre	2 978 514	3 049 530	3 116 595
	Totalt	3 592 188	3 673 545	3 805 298
Totalt	Förstagångsväljare	402 825	450 854	521 995
	18–29 år	1 251 919	1 273 145	1 409 883
	30 år och äldre	5 793 663	5 950 264	6 106 542
	Totalt	7 045 582	7 223 409	7 516 425

Tabell 2

Andel röstberättigade med eftergymnasial utbildningsbakgrund efter kön och ålder. Allmänna valen 2002–2010. Procent

Kön	Ålder	2002	2006	2010
Män	Förstagångsväljare	46	43	46
	18–29 år	49	49	50
	30 år och äldre	29	31	35
	Totalt	32	34	38
Kvinnor	Förstagångsväljare	47	45	47
	18–29 år	53	54	56
	30 år och äldre	29	33	37
	Totalt	33	37	41
Totalt	Förstagångsväljare	46	44	46
	18–29 år	51	52	53
	30 år och äldre	29	32	36
	Totalt	33	36	39

Tabell 3
Andel röstberättigade efter kön, ålder, svensk och utländsk bakgrund.
Allmänna valen 2010. Procent

Kön	Ålder	Utrikes född	Inrikes född med två utrikes födda föräldrar	Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder	Inrikes född med två inrikes födda föräldrar
Män	Förstagångsväljare	9	7	10	74
	18–29 år	14	6	9	72
	30 år och äldre	16	2	5	77
	Totalt	15	3	6	76
Kvinnor	Förstagångsväljare	9	7	10	74
	18–29 år	14	6	9	71
	30 år och äldre	16	2	5	77
	Totalt	16	3	6	76
Totalt	Förstagångsväljare	9	7	10	74
	18–29 år	14	6	9	71
	30 år och äldre	16	2	5	77
	Totalt	16	3	6	76

Tabell 4
Andel röstberättigade med utländsk bakgrund efter kön och ålder.
Allmänna valen 2002– 2010. Procent

Kön	Ålder	2002	2006	2010
Män	Förstagångsväljare	16	16	16
	18–29 år	15	18	19
	30 år och äldre	14	16	18
	Totalt	15	16	18
Kvinnor	Förstagångsväljare	16	16	16
	18–29 år	16	19	20
	30 år och äldre	15	16	18
	Totalt	15	17	18
Totalt	Förstagångsväljare	16	16	16
	18–29 år	16	18	20
	30 år och äldre	15	16	18
	Totalt	15	16	18

Tabell 5
Röstberättigade efter kön, ålder och boendekommun. Allmänna valen 2010. Procent

Kön	Ålder	Storstäder inkl. förorts- kommuner	Större städer inkl. förorts- kommuner och pendlings- kommuner	Övriga kommuner
Män	Förstagångsväljare	31	43	27
	18–29 år	34	43	23
	30 år och äldre	33	40	27
	Totalt	33	40	26
Kvinnor	Förstagångsväljare	31	43	26
	18–29 år	36	42	22
	30 år och äldre	33	40	27
	Totalt	34	41	26
Totalt	Förstagångsväljare	31	43	26
	18–29 år	35	42	23
	30 år och äldre	33	40	27
	Totalt	33	40	26

Tabell 6
Röstberättigade efter kön, ålder och familjesituation. Allmänna valen 2010. Procent

Kön	Ålder	Gift/ registrerad partner utan barn	Gift/ Sambo med barn	Ensam- stående med barn	Ensam- stående utan barn	Skreven med föräldrar
Män	Förstagångsväljare	0	1	0	21	78
	18–29 år	2	8	0	46	44
	30 år och äldre	28	33	3	34	2
	Totalt	22	28	3	37	10
Kvinnor	Förstagångsväljare	1	2	1	28	68
	18–29 år	3	14	4	44	35
	30 år och äldre	26	30	9	34	1
	Totalt	22	27	8	36	7
Totalt	Förstagångsväljare	0	1	1	25	73
	18–29 år	2	11	2	45	40
	30 år och äldre	27	32	6	34	1
	Totalt	22	28	6	36	8

Tabell 7**Andel röstberättigade boendes med minst en förälder efter kön och ålder. Allmänna valen 2002–2010. Procent**

Kön	Ålder	2002	2006	2010
Män	Förstagångsväljare	74	76	78
	18–29 år	38	41	44
	30 år och äldre	2	2	2
	Totalt	9	9	10
Kvinnor	Förstagångsväljare	61	64	68
	18–29 år	28	31	35
	30 år och äldre	1	1	1
	Totalt	5	6	7
Totalt	Förstagångsväljare	68	70	73
	18–29 år	34	36	40
	30 år och äldre	1	1	1
	Totalt	7	7	8

Politiskt intresse bland unga

Tabell 8

**Intresserad av politik efter kön, ålder och utbildningsbakgrund.
2008–2010. I procent med konfidensintervall och antal intervjuer**

Kön	Ålder	Förgymnasial utbildningsbakgrund			Eftergymnasial utbildningsbakgrund			Totalt		
		Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal
Män	Förstagångsväljare	31,2	± 4,9	348	49,0	± 5,9	288	39,1	± 3,7	636
	18–29 år	39,2	± 3,3	839	51,5	± 3,3	885	45,3	± 2,4	1 724
	30 år och äldre	40,5	± 1,4	5 576	57,0	± 1,8	2 949	46,1	± 1,0	8 525
Kvinnor	Förstagångsväljare	32,0	± 5,1	324	50,7	± 6,1	267	40,2	± 3,9	591
	18–29 år	32,9	± 3,3	764	51,5	± 3,1	923	42,7	± 2,4	1 687
	30 år och äldre	30,3	± 1,2	5 955	53,5	± 1,6	3 660	38,8	± 1,0	9 615
Totalt	Förstagångsväljare	31,6	± 3,5	672	49,8	± 4,1	555	39,6	± 2,7	1 227
	18–29 år	36,3	± 2,4	1 603	51,5	± 2,4	1 808	44,1	± 1,8	3 411
	30 år och äldre	35,4	± 0,8	11 531	55,1	± 1,2	6 609	42,4	± 0,8	18 140

Tabell 9

**Intresserad av politik efter kön, ålder och svensk/utländsk bakgrund.
2008–2011. I procent med konfidensintervall och antal intervjuer**

Kön	Ålder	Svensk bakgrund			Utländsk bakgrund			Totalt		
		Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal
Män	Förstagångsväljare	42,7	± 3,7	709	29,7	± 9,4	93	40,9	± 3,3	802
	18–29 år	47,6	± 2,4	1 813	38,2	± 5,5	309	46,0	± 2,2	2 122
	30 år och äldre	46,5	± 1,0	9 316	44,3	± 2,5	1 372	46,2	± 1,0	10 688
Kvinnor	Förstagångsväljare	40,2	± 3,7	634	38,6	± 9,2	108	39,9	± 3,5	742
	18–29 år	44,1	± 2,4	1 782	35,0	± 5,3	308	42,4	± 2,2	2 090
	30 år och äldre	39,6	± 1,0	10 377	34,3	± 2,2	1 717	38,7	± 0,8	12 094
Totalt	Förstagångsväljare	41,6	± 2,5	1 343	34,1	± 6,7	201	40,4	± 2,4	1 544
	18–29 år	45,9	± 1,6	3 595	36,7	± 3,7	617	44,3	± 1,6	4 212
	30 år och äldre	43,0	± 0,8	19 693	38,9	± 1,8	3 089	42,3	± 0,6	22 782

Tabell 10
Intresserad av politik efter kön, ålder och ensamstående eller gift/sambo. 2008–2011. I procent med konfidensintervall och antal intervjuer

Kön	Ålder	Ensamstående			Gift eller sambo			Totalt		
		Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal	Andel	konf. int	antal
Män	Förstagångsväljare	40,9	± 3,5	761	40,1	± 15,3	41	40,9	± 3,3	802
	18–29 år	44,6	± 2,5	1 542	49,6	± 4,1	580	46,0	± 2,2	2 122
	30 år och äldre	42,9	± 2,0	2 705	47,4	± 1,2	7 983	46,2	± 1,0	10 688
Kvinnor	Förstagångsväljare	39,8	± 3,7	632	40,4	± 9,2	110	39,9	± 3,5	742
	18–29 år	42,6	± 2,7	1 216	42,1	± 3,3	874	42,4	± 2,2	2 090
	30 år och äldre	36,6	± 1,4	4 232	39,8	± 1,2	7 862	38,7	± 0,8	12 094
Totalt	Förstagångsväljare	40,4	± 2,5	1 393	40,3	± 7,8	151	40,4	± 2,4	1 544
	18–29 år	43,7	± 1,8	2 758	45,2	± 2,5	1 454	44,3	± 1,6	4 212
	30 år och äldre	39,3	± 1,2	6 937	43,7	± 0,8	15 845	42,3	± 0,6	22 782

Tabell 11
Intresserad av politik efter kön, ålder och typ av boendekommun. 2008–2011. I procent med konfidensintervall och antal intervjuer

		Större städer			Storstäder			Övriga kommuner			Totalt		
		An-del	konf. int	antal	An-del	konf. int	antal	An-del	konf. int	antal	An-del	konf. int	antal
Män	Förstagångsväljare	38,7	± 5,3	334	46,0	± 6,5	233	38,1	± 6,3	235	40,9	± 3,3	802
	18–29 år	46,0	± 3,1	938	49,3	± 3,7	696	40,6	± 4,3	488	46,0	± 2,2	2 122
	30 år och äldre	44,6	± 1,4	4 434	51,1	± 1,8	3 152	42,9	± 1,8	3 102	46,2	± 1,0	10 688
Kvinnor	Förstagångsväljare	37,7	± 5,1	340	47,5	± 7,1	195	35,8	± 6,5	207	39,9	± 3,5	742
	18–29 år	41,7	± 3,1	937	46,4	± 3,7	695	37,1	± 4,5	458	42,4	± 2,2	2 090
	30 år och äldre	37,8	± 1,4	5 065	43,5	± 1,6	3 650	34,1	± 1,6	3 379	38,7	± 0,8	12 094
Totalt	Förstagångsväljare	38,2	± 3,7	674	46,6	± 4,7	428	37,1	± 4,5	442	40,4	± 2,4	1 544
	18–29 år	43,9	± 2,2	1 875	47,9	± 2,5	1 391	39,0	± 3,1	946	44,3	± 1,6	4 212
	30 år och äldre	41,1	± 1,0	9 499	47,1	± 1,2	6 802	38,5	± 1,2	6 481	42,3	± 0,6	22 782

Valdeltagande bland unga

Tabell 12

Valdeltagande efter utbildningsbakgrund, kommunfullmäktigvalen 2010

Ålder	Utbildningsbakgrund	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	78,8	±1,8	83,4	±1,6	81,1	±1,2
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	69,3	±1,8	72,0	±1,9	70,6	±1,3
	Uppgift saknas	39,6	±10,1	31,6	±9,8	35,9	±7,2
	Samtliga	73,0	±1,3	76,7	±1,3	74,8	±0,9
18–29 år	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	79,8	±1,2	82,9	±1,1	81,4	±0,8
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	67,0	±1,4	68,5	±1,5	67,7	±1,0
	Uppgift saknas	21,2	±5,1	23,6	±5,5	22,2	±3,8
	Samtliga	72,5	±0,9	75,6	±0,9	74,0	±0,6
30 år och äldre	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	89,5	±0,5	91,3	±0,5	91,3	±0,4
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	79,9	±0,5	80,6	±0,6	80,3	±0,3
	Uppgift saknas	28,3	±5,2	32,5	±6,5	30,3	±4,2
	Samtliga	82,6	±0,4	84,1	±0,4	83,4	±0,1
Totalt	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	87,0	±0,5	89,3	±0,5	88,2	±0,3
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	77,9	±0,5	79,0	±0,5	78,4	±0,2
	Uppgift saknas	26,3	±4,0	30,4	±5,2	28,3	±3,3
	Samtliga	80,7	±0,3	82,6	±0,3	81,6	±0,0

Tabell 13

Valdeltagande efter utbildningsbakgrund, kommunfullmäktigvalen 2006

Ålder	Utbildningsbakgrund	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	77,4	±2,5	81,3	±2,3	79,4	±1,7
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	64,1	±2,5	67,0	±2,5	65,5	±1,8
	Uppgift saknas	41,5	±10,6	31,0	±12,1	37,6	±8,1
	Samtliga	69,0	±1,8	72,6	±1,7	70,8	±1,2
18–29 år	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	77,6	±1,4	81,6	±1,2	79,7	±0,9
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	60,8	±1,6	63,9	±1,7	62,2	±1,1
	Uppgift saknas	27,3	±6,4	24,2	±7,3	26,0	±4,8
	Samtliga	68,0	±1,0	72,7	±1,0	70,3	±0,7
30 år och äldre	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	88,2	±0,7	90,0	±0,6	89,2	±0,4
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	78,6	±0,6	78,5	±0,6	78,5	±0,3
	Uppgift saknas	36,3	±6,0	33,4	±6,0	34,7	±4,3
	Samtliga	81,1	±0,4	81,6	±0,4	81,4	±0,1
Totalt	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	85,5	±0,6	87,9	±0,5	86,8	±0,4
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	76,0	±0,5	76,7	±0,5	76,4	±0,2
	Uppgift saknas	33,6	±4,7	31,7	±5,1	32,6	±3,5
	Samtliga	78,7	±0,3	80,1	±0,3	79,4	±0,0

Tabell 14
Valdeltagande efter utbildningsbakgrund, kommunfullmäktigvalen
2002

Ålder	Utbildningsbakgrund	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	74,3	±3,3	77,7	±3,1	76,0	±2,3
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	58,1	±3,3	60,1	±3,4	59,1	±2,4
	Uppgift saknas	38,8	±17,8	27,6	±18,0	34,2	±13,0
	Samtliga	64,8	±2,3	67,9	±2,4	66,3	±1,7
18–29 år	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	75,2	±1,8	80,9	±1,6	78,1	±1,2
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	58,4	±1,9	62,2	±2,0	60,2	±1,4
	Uppgift saknas	26,0	±9,7	23,5	±10,0	24,9	±7,0
	Samtliga	66,0	±1,3	71,6	±1,3	68,7	±0,9
30 år och äldre	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	87,2	±0,9	89,9	±0,8	88,6	±0,6
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	77,6	±0,7	77,7	±0,8	77,7	±0,4
	Uppgift saknas	35,6	±9,3	28,2	±6,7	30,6	±5,5
	Samtliga	79,8	±0,5	80,0	±0,5	79,9	±0,2
Totalt	Med eftergymnasial utbildningsbakgrund	83,9	±0,8	87,4	±0,7	85,7	±0,5
	Utan eftergymnasial utbildningsbakgrund	74,9	±0,7	75,9	±0,7	75,4	±0,3
	Uppgift saknas	33,8	±7,8	27,9	±6,2	29,9	±4,9
	Samtliga	77,3	±0,5	78,5	±0,4	77,9	±0,0

Tabell 15
Valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund,
kommunfullmäktigvalen 2010

Ålder	Svensk och utländsk bakgrund	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Svensk bakgrund	75,7	±1,4	79,2	±1,4	77,4	±1,0
	Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	76,8	±1,4	80,0	±1,4	78,4	±1,0
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	66,9	±4,4	73,6	±4,4	70,2	±3,1
	Utländsk bakgrund	58,8	±3,4	62,8	±3,4	60,8	±2,4
	Utrikes födda	52,1	±4,5	54,0	±4,3	53,0	±3,1
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	67,6	±5,1	75,1	±5,0	71,2	±3,6
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.
	Samtliga	73,0	±1,3	76,7	±1,3	74,8	±0,9
	18–29 år	Svensk bakgrund	76,8	±1,0	80,1	±1,0	78,4
Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar		77,9	±1,1	81,1	±1,1	79,4	±0,7
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		68,3	±3,6	72,7	±3,5	70,4	±2,5
Utländsk bakgrund		53,9	±2,2	56,7	±2,1	55,3	±1,5
Utrikes födda		48,6	±2,5	50,9	±2,5	49,8	±1,8
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		66,9	±4,3	72,4	±4,0	69,5	±2,9
Uppgift saknas		.	.	.	.	.	.
Samtliga		72,5	±0,9	75,6	±0,9	74,0	±0,6
30 år och äldre		Svensk bakgrund	87,1	±0,4	87,9	±0,4	87,5
	Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	87,3	±0,4	87,8	±0,5	87,6	±0,2
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	84,9	±1,8	88,6	±1,5	86,8	±1,1
	Utländsk bakgrund	60,8	±1,2	66,4	±1,2	63,7	±0,8
	Utrikes födda	58,8	±1,3	64,7	±1,3	61,9	±0,9
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	76,0	±3,3	82,4	±2,7	79,1	±2,2
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.
	Samtliga	82,6	±0,4	84,1	±0,4	83,4	±0,1
	18– år	Svensk bakgrund	85,2	±0,4	86,5	±0,4	85,8
Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar		85,6	±0,4	86,7	±0,4	86,1	±0,2
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		79,9	±1,7	84,2	±1,5	82,0	±1,1
Utländsk bakgrund		59,3	±1,0	64,5	±1,0	62,0	±0,7
Utrikes födda		57,0	±1,1	62,5	±1,1	59,9	±0,8
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		72,3	±2,6	78,3	±2,3	75,2	±1,8
Uppgift saknas		.	.	.	.	.	.
Samtliga		80,7	±0,3	82,6	±0,3	81,6	±0,0

Tabell 16
Valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund,
kommunfullmäktigvalen 2006

Ålder	Svensk och utländsk bakgrund	Röstande i % av röstberättigade						
		Män		Kvinnor		Totalt		
Första- gångs- väljare	Svensk bakgrund	71,9	±1,9	75,5	±1,9	73,7	±1,3	
	Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	73,2	±2,0	75,9	±1,9	74,5	±1,4	
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	61,9	±6,3	72,2	±6,0	66,8	±4,4	
	Utländskbakgrund	54,5	±4,6	55,2	±4,9	54,8	±3,3	
	Utrikes födda	50,7	±5,5	49,2	±5,9	50,0	±4,0	
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	61,6	±8,1	67,3	±8,4	64,1	±5,9	
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	
	Samtliga	69,0	±1,8	72,6	±1,7	70,8	±1,2	
	18–29 år	Svenskbakgrund	72,2	±1,1	77,4	±1,1	74,7	±0,8
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	73,3	±1,2	77,9	±1,1	75,5	±0,8
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		63,9	±3,8	73,2	±3,7	68,3	±2,6	
Utländsk bakgrund		47,3	±2,6	50,2	±2,6	48,8	±1,8	
Utrikes födda		43,2	±3,0	46,7	±3,0	44,9	±2,1	
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		58,0	±5,4	60,7	±5,5	59,3	±3,9	
Uppgift saknas		.	.	.	.	.	.	
Samtliga		68,0	±1,0	72,7	±1,0	70,3	±0,7	
30 år och äldre		Svensk bakgrund	85,3	±0,4	85,2	±0,5	85,2	±0,2
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	85,5	±0,5	85,2	±0,5	85,3	±0,2
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	81,9	±2,0	84,4	±1,9	83,1	±1,4	
	Utländsk bakgrund	57,7	±1,4	62,9	±1,4	60,4	±0,9	
	Utrikes födda	55,8	±1,5	61,3	±1,5	58,7	±1,0	
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	72,8	±3,8	77,7	±3,6	75,2	±2,6	
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	
	Samtliga	81,1	±0,4	81,6	±0,4	81,4	±0,1	
	18– år	Svensk bakgrund	82,9	±0,4	83,9	±0,4	83,4	±0,2
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	83,4	±0,4	84,0	±0,4	83,7	±0,2
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		76,7	±1,8	81,2	±1,7	78,8	±1,2	
Utländsk bakgrund		55,6	±1,2	60,6	±1,2	58,2	±0,8	
Utrikes födda		53,7	±1,4	59,0	±1,3	56,5	±0,9	
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		67,2	±3,1	71,5	±3,1	69,3	±2,2	
Uppgift saknas		.	.	.	.	.	.	
Samtliga		78,7	±0,3	80,1	±0,3	79,4	±0,0	

Tabell 17
Valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund,
kommunfullmäktigvalen 2002

Ålder	Svensk och utländsk bakgrund	Röstande i % av röstberättigade						
		Män		Kvinnor		Totalt		
Första- gångs- väljare	Svensk bakgrund	68,8	±2,6	70,4	±2,6	69,6	±1,8	
	Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	69,6	±2,7	71,1	±2,7	70,3	±1,9	
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	60,5	±8,9	65,6	±7,9	63,3	±5,9	
	Utländsk bakgrund	45,7	±5,6	54,5	±6,0	49,8	±4,1	
	Utrikes födda	44,5	±6,7	50,9	±7,2	47,5	±4,9	
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	48,2	±10,4	61,7	±10,8	54,4	±7,5	
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.	
	Samtliga	64,8	±2,3	67,9	±2,4	66,3	±1,7	
	18–29 år	Svensk bakgrund	70,8	±1,4	75,4	±1,4	73,0	±1,0
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	70,8	±1,5	75,7	±1,5	73,2	±1,0
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		70,0	±4,6	73,3	±4,4	71,7	±3,2	
Utländsk bakgrund		42,4	±3,2	52,0	±3,2	47,0	±2,3	
Utrikes födda		39,9	±3,7	50,6	±3,7	45,2	±2,6	
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		47,7	±6,3	55,5	±6,7	51,2	±4,6	
Uppgift saknas		.	.	.	.	.	.	
Samtliga		66,0	±1,3	71,6	±1,3	68,7	±0,9	
30 år och äldre		Svensk bakgrund	83,9	±0,6	83,5	±0,6	83,7	±0,3
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	84,2	±0,6	83,5	±0,7	83,8	±0,3
	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	77,1	±2,9	83,6	±2,5	80,4	±1,9	
	Utländsk bakgrund	56,7	±1,8	60,8	±1,9	58,9	±1,3	
	Utrikes födda	55,3	±2,0	59,8	±2,1	57,7	±1,4	
	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	69,5	±5,3	72,1	±5,2	70,8	±3,7	
	Uppgift saknas	35,1	±15,5	.	.	33,6	±11,3	
	Samtliga	79,8	±0,5	80,0	±0,5	79,9	±0,2	
	18– år	Svensk bakgrund	81,5	±0,5	82,1	±0,5	81,8	±0,2
		Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	81,9	±0,5	82,3	±0,6	82,1	±0,2
Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder		75,0	±2,5	80,5	±2,2	77,8	±1,6	
Utländsk bakgrund		53,7	±1,6	59,2	±1,7	56,5	±1,1	
Utrikes födda		52,7	±1,8	58,4	±1,8	55,6	±1,3	
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar		59,5	±4,1	65,1	±4,2	62,1	±3,0	
Uppgift saknas		34,5	±14,8	33,5	±15,5	34,0	±10,7	
Samtliga		77,3	±0,5	78,5	±0,4	77,9	±0,0	

Tabell 18
Valdeltagande efter hemmaboende barn, kommunfullmäktigvalen
2010

Ålder	Med och utan hemmaboende barn	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med hemmaboende barn (2,3)	63,7	±16,2	60,5	±7,2	61,1	±6,6
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	73,2	±1,3	77,3	±1,3	75,2	±0,9
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.
	Samtliga	73,0	±1,3	76,7	±1,3	74,8	±0,9
18–29 år	Med hemmaboende barn (2,3)	76,0	±3,3	72,2	±2,2	73,4	±1,9
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	72,3	±1,0	76,5	±1,0	74,2	±0,7
	Uppgift saknas	27,3	±14,9	52,9	±16,2	43,5	±12,4
	Samtliga	72,5	±0,9	75,6	±0,9	74,0	±0,6
30 år och äldre	Med hemmaboende barn (2,3)	87,3	±0,6	87,4	±0,5	87,3	±0,4
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	80,5	±0,5	82,6	±0,6	81,6	±0,3
	Uppgift saknas	36,5	±8,8	26,3	±9,7	31,3	±6,6
	Samtliga	82,6	±0,4	84,1	±0,4	83,4	±0,1
18– år	Med hemmaboende barn (2,3)	86,7	±0,6	86,0	±0,5	86,3	±0,4
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	78,4	±0,4	81,2	±0,5	79,8	±0,2
	Uppgift saknas	35,7	±8,2	30,0	±8,8	32,7	±6,0
	Samtliga	80,7	±0,3	82,6	±0,3	81,6	±0,0

Tabell 19
Valdeltagande efter hemmaboende barn, kommunfullmäktigvalen
2006

Ålder	Med och utan hemmaboende barn	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med hemmaboende barn (2,3)	.	.	50,9	±11,7	47,9	±10,6
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	69,2	±1,8	73,4	±1,8	71,2	±1,2
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.
	Samtliga	69,0	±1,8	72,6	±1,7	70,8	±1,2
18–29 år	Med hemmaboende barn (2,3)	70,9	±3,7	67,1	±2,6	68,3	±2,1
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	67,9	±1,1	74,2	±1,1	70,8	±0,8
	Uppgift saknas	27,1	±19,1	22,1	±14,1	23,8	±11,4
	Samtliga	68,0	±1,0	72,7	±1,0	70,3	±0,7
30 år och äldre	Med hemmaboende barn (2,3)	85,7	±0,6	85,2	±0,6	85,4	±0,4
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	79,1	±0,6	80,2	±0,6	79,7	±0,3
	Uppgift saknas	38,1	±8,2	15,8	±6,5	26,9	±5,4
	Samtliga	81,1	±0,4	81,6	±0,4	81,4	±0,1
18– år	Med hemmaboende barn (2,3)	85,0	±0,6	83,7	±0,6	84,3	±0,4
	Ut看 hemmaboende barn (1,4,5)	76,3	±0,5	78,9	±0,5	77,6	±0,2
	Uppgift saknas	37,4	±7,7	16,5	±6,0	26,7	±5,0
	Samtliga	78,7	±0,3	80,1	±0,3	79,4	±0,0

Tabell 20
Valdeltagande efter hemmaboende barn, kommunfullmäktigvalen
2002

Ålder	Med och utan hemmaboende barn	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Med hemmaboende barn (2,3)	.	.	42,8	±12,6	41,1	±12,0
	Utan hemmaboende barn (1,4,5)	65,1	±2,3	68,9	±2,4	66,9	±1,7
	Uppgift saknas	.	.	.	.	.	.
	Samtliga	64,8	±2,3	67,9	±2,4	66,3	±1,7
18–29 år	Med hemmaboende barn (2,3)	69,6	±4,2	68,7	±2,9	69,0	±2,4
	Utan hemmaboende barn (1,4,5)	65,8	±1,4	72,4	±1,4	68,8	±1,0
	Uppgift saknas	11,1	±18,5	.	.	28,9	±16,5
	Samtliga	66,0	±1,3	71,6	±1,3	68,7	±0,9
30 år och äldre	Med hemmaboende barn (2,3)	83,9	±0,8	83,7	±0,8	83,8	±0,5
	Utan hemmaboende barn (1,4,5)	78,0	±0,8	78,1	±0,9	78,0	±0,4
	Uppgift saknas	32,4	±14,0	27,2	±14,1	29,7	±9,9
	Samtliga	79,8	±0,5	80,0	±0,5	79,9	±0,2
18– år	Med hemmaboende barn (2,3)	83,1	±0,8	82,3	±0,7	82,7	±0,5
	Utan hemmaboende barn (1,4,5)	75,0	±0,6	76,8	±0,7	75,9	±0,3
	Uppgift saknas	30,6	±12,9	28,8	±13,1	29,7	±9,2
	Samtliga	77,3	±0,5	78,5	±0,4	77,9	±0,0

Tabell 21
Valdeltagande efter typ av boendekommun, kommunfullmäktigvalen
2010

Ålder	Typ av boendekommun	Röstande i % av röstberättigade					
		Män		Kvinnor		Totalt	
Första- gångs- väljare	Storstäder inklusive förortskommuner	74,9	±2,3	78,5	±2,2	76,7	±1,6
	Större städer och pendlingskommuner	72,6	±2,0	78,0	±1,9	75,3	±1,4
	Övriga kommuner	71,4	±2,5	72,3	±2,7	71,8	±1,8
	Samtliga	73,0	±1,3	76,7	±1,3	74,8	±0,9
18–29 år	Storstäder inklusive förortskommuner	74,7	±1,5	77,3	±1,5	76,0	±1,0
	Större städer och pendlingskommuner	73,2	±1,4	75,6	±1,5	74,3	±1,0
	Övriga kommuner	67,9	±2,1	73,0	±2,0	70,3	±1,5
	Samtliga	72,5	±0,9	75,6	±0,9	74,0	±0,6
30 år och äldre	Storstäder inklusive förortskommuner	81,0	±0,7	83,8	±0,7	82,4	±0,4
	Större städer och pendlingskommuner	83,7	±0,7	84,9	±0,7	84,3	±0,4
	Övriga kommuner	82,9	±0,8	83,3	±0,9	83,1	±0,5
	Samtliga	82,6	±0,4	84,1	±0,4	83,4	±0,1
18– år	Storstäder inklusive förortskommuner	79,8	±0,6	82,5	±0,6	81,1	±0,3
	Större städer och pendlingskommuner	81,5	±0,6	83,1	±0,6	82,3	±0,3
	Övriga kommuner	80,4	±0,7	81,8	±0,8	81,1	±0,5
	Samtliga	80,7	±0,3	82,6	±0,3	81,6	±0,0

Unga nominerade och folkvalda

Tabell 22
Antal nominerade efter kön och ålder, kommunfullmäktigvalen
1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	3 444	3 703	2 655	2 317	2 337	2 507
	30–49 år	17 525	14 752	11 822	9 891	9 143	8 928
	50–64 år	12 404	12 636	13 017	13 280	12 622	11 088
	65– år	3 342	3 316	4 068	4 880	6 011	7 884
Kvinnor	18–29 år	2 194	2 457	1 843	1 695	1 738	1 940
	30–49 år	11 336	11 095	9 232	8 004	7 548	7 248
	50–64 år	6 892	7 908	8 356	8 566	8 339	7 931
	65– år	1 237	1 307	1 844	2 415	3 312	4 543
Totalt	18–29 år	5 638	6 160	4 498	4 012	4 075	4 447
	30–49 år	28 861	25 847	21 054	17 895	16 691	16 176
	50–64 år	19 296	20 544	21 373	21 846	20 961	19 019
	65– år	4 579	4 623	5 912	7 295	9 323	12 427

Tabell 23
Antal folkvalda efter kön och ålder, kommunfullmäktigvalen
1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	424	441	443	342	362	456
	30–49 år	4 081	3 350	2 877	2 498	2 356	2 312
	50–64 år	3 805	3 666	3 847	3 976	3 757	3 160
	65– år	607	493	646	831	1 071	1 460
Kvinnor	18–29 år	259	453	342	345	355	435
	30–49 år	2 444	2 835	2 584	2 348	2 115	2 068
	50–64 år	1 783	2 163	2 403	2 584	2 523	2 280
	65– år	122	149	246	347	539	798
Totalt	18–29 år	683	894	785	687	717	891
	30–49 år	6 525	6 185	5 461	4 846	4 471	4 380
	50–64 år	5 588	5 829	6 250	6 560	6 280	5 440
	65– år	729	642	892	1 178	1 610	2 258

Tabell 24
Antal nominerade efter kön och ålder, landstingsfullmäktigvalen
1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	588	690	564	488	590	657
	30–49 år	3 582	3 181	2 240	1 860	1 906	1 923
	50–64 år	2 967	3 243	2 981	2 958	2 758	2 427
	65– år	623	665	748	1 019	1 232	1 695
Kvinnor	18–29 år	407	504	387	363	437	463
	30–49 år	3 205	3 066	2 191	1 815	1 699	1 692
	50–64 år	2 402	2 752	2 417	2 328	2 357	2 174
	65– år	263	322	444	604	825	1 110
Totalt	18–29 år	995	1 194	951	851	1 027	1 120
	30–49 år	6 787	6 247	4 431	3 675	3 605	3 615
	50–64 år	5 369	5 995	5 398	5 286	5 115	4 601
	65– år	886	987	1 192	1 623	2 057	2 805

Tabell 25
Antal folkvalda efter kön och ålder, landstingsfullmäktigvalen
1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	11	25	29	33	31	55
	30–49 år	397	337	287	250	232	257
	50–64 år	531	512	479	511	482	390
	65– år	71	58	58	78	122	171
Kvinnor	18–29 år	25	43	21	42	36	37
	30–49 år	313	353	328	270	272	285
	50–64 år	398	429	400	412	417	373
	65– år	17	20	44	60	64	94
Totalt	18–29 år	36	68	50	75	67	92
	30–49 år	710	690	615	520	504	542
	50–64 år	929	941	879	923	899	763
	65– år	88	78	102	138	186	265

Tabell 26
Antal nominerade efter kön och ålder, riksdagsvalen 1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	396	546	371	352	441	406
	30–49 år	1 557	1 439	1 204	1 197	1 270	1 245
	50–64 år	1 049	1 149	1 182	1 189	1 208	1 097
	65– år	174	128	255	334	392	414
Kvinnor	18–29 år	293	440	282	268	305	361
	30–49 år	1 138	1 141	991	984	1 064	1 024
	50–64 år	692	847	823	783	878	860
	65– år	54	67	101	132	190	258
Totalt	18–29 år	689	986	653	620	746	767
	30–49 år	2 695	2 580	2 195	2 181	2 334	2 269
	50–64 år	1 741	1 996	2 005	1 972	2 086	1 957
	65– år	228	195	356	466	582	672

Tabell 27
Antal folkvalda efter kön och ålder, riksdagsvalen 1991–2010

Kön	Ålder	1991	1994	1998	2002	2006	2010
Män	18–29 år	4	6	7	8	8	10
	30–49 år	94	87	79	79	90	99
	50–64 år	124	112	109	101	79	77
	65– år	12	3	5	3	7	6
Kvinnor	18–29 år	1	10	6	6	8	7
	30–49 år	51	64	57	73	77	80
	50–64 år	61	66	82	76	76	68
	65– år	2	1	4	3	4	2
Totalt	18–29 år	5	16	13	14	16	17
	30–49 år	145	151	136	152	167	179
	50–64 år	185	178	191	177	155	145
	65– år	14	4	9	6	11	8

Tabell 28**Antal folkvalda som hoppat av uppdrag efter kön och ålder, kommunfullmäktigvalen 2002–2006 och 2006–2010**

Kön	Män	2002–2006	2006–2010
Män	18–29 år	122	129
	30–49 år	430	441
	50–64 år	433	443
	65– år	130	166
Kvinnor	18–29 år	143	147
	30–49 år	513	482
	50–64 år	349	313
	65– år	42	64
Totalt	18–29 år	265	276
	30–49 år	943	923
	50–64 år	782	756
	65– år	172	230

Tabell 29**Antal folkvalda som hoppat av uppdrag efter kön och ålder, landstingsfullmäktigvalen 2002–2006 och 2006–2010**

Kön	Män	2002–2006	2006–2010
Män	18–29 år	7	7
	30–49 år	29	39
	50–64 år	46	41
	65– år	8	18
Kvinnor	18–29 år	19	13
	30–49 år	39	50
	50–64 år	33	40
	65– år	3	7
Totalt	18–29 år	26	20
	30–49 år	68	89
	50–64 år	79	81
	65– år	11	25

Tabell 30
Antal folkvalda som hoppat av uppdrag efter kön och ålder,
riksdagsvalen 2002–2006 och 2006–2010

Kön	Män	2002–2006	2006–2010
Män	18–29 år	0	1
	30–49 år	1	4
	50–64 år	11	11
	65– år	1	2
Kvinnor	18–29 år	0	1
	30–49 år	4	9
	50–64 år	6	4
	65– år	1	0
Totalt	18–29 år	0	2
	30–49 år	5	13
	50–64 år	17	15
	65– år	2	2

In English

Summary

Statistic Sweden has been assigned by the Swedish government to produce a report about young people and democracy. The field of study in the report is voter turnout, nominated and elected candidates, and among those who are elected, the ones who leave office during a term. The report includes young people aged 18-29 with an extra focus on first time voters. First time voters are young people who have reached the age to vote since the last general election in Sweden.

Around 7.5 million people were entitled to vote in the Swedish general elections in 2010; young people aged 18-29 constituted 19 percent. First time voters aged 18-21 constituted 7 percent of those entitled to vote. Among those young people entitled to vote there were somewhat more young men than women. First time voters as a part of all who are entitled to vote have increased during the last two general elections.

Young people are at least as interested in discussing politics as older people. People with a higher level of education are more interested in discussing politics than people with lower level of education. The concept of level of education also includes the level of education of parents. People born in Sweden with at least one Swedish born parent are also more interested in politics than people with foreign backgrounds.

The voter turnout is lower among young people than among older people. There has been an increase in the voter turnout in the two recent general elections. The voting turnout for young people has also increased during that time. People with a higher level of education voted to a larger extent than people with a lower level of education, regardless of age. Among people in ongoing education, Swedish secondary school students, voter turnout was higher than the general voter turnout among young people. Divided into secondary school orientation, participation among students with an academic orientation was higher than among vocationally oriented students.

People with Swedish backgrounds vote to a larger extent than people with foreign backgrounds. This is accurate for both young and old. Young people in metropolitan regions (Stockholm, Gothenburg and Malmo) turn out in higher numbers on the voting day than people in smaller municipalities. Looking at the family situation we see different patterns. Among young women who are first time voters, the turnout is lower among the mothers than among those who do not live with a child. In contrast, parents of both sexes among older people vote to a larger extent.

Among the nominated and elected candidates, young people are a much smaller group than in society in general. There is a larger group with a high level of education among young elected candidates, than among the general public. Young people with foreign backgrounds are a smaller group among the elected candidates than among the general public.

When we study those elected candidates that leave office we can see that young people and women are more likely to leave. Young male candidates, with a higher level of education seem to be a bit more likely to leave office in advance. Dropouts are also more common among those young candidates who do not have children.

I rapporten *Ung i demokratin* studeras unga personer, 18–29 år, och förstagångsväljare. Rapporten innefattar redovisningar av unga som röstberättigade, deras intresse för politik, valdeltagande och i vilken mån de kandiderar och väljs i allmänna val. Den innehåller även en studie av unga folkvalda som lämnar sina uppdrag i förtid. Analyserna är genomförda vid enheten för demokratistatistik.

Rapporten bygger på ett regeringsuppdrag som avrapporterades till Justitiedepartementet den 15 november 2012.

ISSN 1654-5656 (Online)
ISSN 1652-6945 (Print)
ISBN 978-91-618-1575-3 (Print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01